

Senas horas imposita, leucem sanant: verum
 postea hordeaceam farinam hydulae suba-
 ctam adhibere oportet. Tollunt & vitiligi-
 nes alphas dictas, ex aceto in sole illita: sed
 ubi inaruerint, abstergi ea oportet.

Libri secundi finis.

PEDACII DIO-
 SCORIDIS ANAZAR-

bæi De Medica materia,

Liber III.

IANO ANTONIO SARA-
 CENO, LVGDVNAEO,
 INTERPRETE.

Præfatio.

PRIORIBVS quidem libris,
 amantissime Aree, de aro-
 matis, vnguentis, oleis, arbo-
 ribus, earumque fructibus &
 lacrymis: deindeque de a-
 nimalibus, cerealibus, oleri-
 bus & acrimonia præditis herbis egimus. In

S. j.

hoc verò tertio, de radicibus, succis, herbis & seminibus tum naturæ nostræ familiaribus, tum etiam medicamentosis, disseremus.

De Agarico. CAP. I.

AGARICVM radix fertur silphij similis, non tamen densa summa facie, veluti silphium, sed tota rarior. Duo eius genera: mas inquam, & foemina. Praefertur verò foemina, quæ quidem rectas intus habet pectinum modo venas & quasi diuisuras. Mas autem rotundus est, & vndique congener ac sui similis. Sed est similis vtrique gustus: scilicet initio dulcis, mox vbi diffundi per os coeperit, in amaritudinem transit. Gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt verò qui plantæ radicem esse affirmant: alij vti fungos ex putredine nasci in arborum caudicibus. Nascitur & in Galatia Asia & Cilicia in cedris, sed friabile & infirmius. Porrò Agaricum astringendi calfaciendique vim habet: estque efficax contra tormina, cruditates, rupta & casus ab alto. Datur verò binis obolis ex vino mulso febrim non sentientibus: febricitantibus autem, in aqua mulsa: itémque hepaticis, spiriosis, arquatis, dysentericis, nephriticis, agrè meientibus, ab vtero strangulatis, ac
que

que fædo pallore decoloratis drachmæ pondere exhibetur: pthificis autem ex passo: ac lienosis in aceto mulso. A stomachicis verò per se ita vt est, manditur ac deuoratur, nullo liquore insuper absorpto: ac simili quoque modo datur acidum eructantibus. Siftit & sanguinis reiectiones, ternis obolis ex aqua sumptum. Facit & ad coxendicum articulorumque dolores & comitiales morbos, si cum aceto mulso pari pondere assumatur. Menses quoque ciet, ac inflatione yteri vexatis mulieribus pari modo vtiliter exhibetur. Soluit & rigorem horroremve, datum ante febriliū accessionum initia. Sed & aluum purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulla bibatur. Est & yenenis pro antidoto, drachmæ vnius pondere cum diluta vini portione sumptum. Quin & serpentium ictibus ac morsibus tribus obolis ex vino potum auxiliatur. In summa internis omnibus vitis subuenit, pro virium & ætatis ratione propinatum, his ex aqua, illis è vino, alijs in oxymelite, alijs denique ex aqua mulsa.

De Rha. CAP. II.

RHA, quod aliqui rheon vocant, prouenit in iis quæ supra Bosphorum sunt regionibus, ex quibus etiam affertur. Radix foris nigra, centaurio magno similis, sed
S. ij.

minor ac intus rubicundior, sine odore, laxa seu fungosa & aliquantum leuis. Optimum habetur quod teredines non sensit, si gustatu cum astrictione remissa lentescat, & commanducatum, colorem reddat pallidum & quodammodo ad crocum inclinantem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsiones, spleneticos, hepaticos, nephriticos, torminosos, itemque aduersus vesicæ & pectoris vitia, distensiones hypochondriorum, vterinos affectus, ischiadas, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias & coeliacorum affectus, contra febrium circuitus & venenatorum morsus. Dabis verò ad singulos affectus, eodem quo agaricum pondere, & cum eisdem liquoribus: scilicet febricitantibus, in vino mulso: febricitantibus autem, ex aqua mulsa: phthificis, ex passo: spleneticis ex aceto mulso. At à stomachicis ita vt est mandetur, ac citra sorbitionem vllam deuorabitur. Tollit quoque liuentia lichenasque, cum aceto illitum: atque inflammationes omnes veteres ex aqua impositum dissipat. Cæterum summa ipsius vis, astringens est cum aliquanto calore.

De Gentiana. CAP. III.

GENTIANA primùm inuenta creditur à Gentio Illyriorum Rege, à quo etiam cognomentum habuit. Huius folia, quæ quidem proximè radicem sunt, iuglandi plantaginive similia, subrubentia: quæ verò in medio sunt caule, maximèque quæ circa cacumen, paulùm dissecta. Caulis inanis, lævis, digiti crassitudine ac binum cubitorum altitudine, geniculis distinctus, & maioribus ex interuallis foliis circumdatus. Semen verò habet in calycibus latum, leuc, acerosum, quod ad sphondylii semen accedit. Radix longa qualis aristolochiæ longæ, crassa & amara. Nascitur in celsissimis montium iugis, locis vmbrosis aquosisque. Vis radici excafactoria & detergens. Contra venenatarum bestiarum morsus duabus drachmis cum piperè & ruta ex vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma, ad laterum dolores, casus è sublimi, rupta & conuulsa prodest. Hepaticis quoque & stomachicis pota cum aqua subuenit. Radix collyrii modo subdita, partus eiicit: impositaque vt lycium, vulneraria est, & cuniculatim depascentibus vlceribus medetur: præcipuè verò succo, qui quidem oculis etiam inflammatione laborantibus illinitur. Miscetur & succus acriorib. collyriis pro meconio. Sed
S. iij.

& radix vitiligines alphas dictas absterget. Porro extrahendi succi ratio hæc est: Contusa radix ad dies quinque aqua maceratur, postea in eadem tantisper decoquitur, dum extent emineantque radices: ac ubi refrigit aqua, linteo excolatur, moxque discoquitur ad mellis crassitudinem, sicilique vase reconditur.

De Aristolochia rotunda. CAP. IIII.

ARISTOLOCHIA ex eo nomen accipit, quod optimè puerperis opitulari credatur. In eius generibus quædam est rotunda, quæ fœmina vocatur. Foliis hæc est hederaceis, cum acrimonia odoratis, subrotundis, mollibus, cum multis ab vna radice germinibus. Sunt verò prælonga quasi fœmina: flores candidi pileolorum similitudine, in quibus quod rubicundum est, grauit er olet.

De Aristolochia longa. CAP. V.

Longa autem Aristolochia mascula appellatur & dactylitis: foliis quàm rotunda oblongioribus, ramulis tenuibus, fermè dodrantalibus: flore purpureo, graucolente, qui, ubi defloruit, pyro similis euadit. Rotundæ radix in orbem rapi modo conglobatur. Longæ verò, digiti crassitudinem implet, dodrantalis aut etiam maior. Ambæ colore intus buxco, gustu amaræ ac virosæ.

De

De Aristolochia Clematidis.

CAP. VI.

Est etiamnum tertia longa, quæ etiam clematidis, quasi sarmentosa seu sarmentitia, vocatur, ramulos habens tenues, foliis refertos subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso aromaque redolente cortice vestitas: quæ priuatim vnguentariis ad vnguentorum spissamenta conducunt. Porro cæteris quidem venenis resistit rotunda. At longa contra serpentes & venenata drachmæ pondere ex vino bibitur, atque etiam imponitur. Pota, pipere & myrrha additis, purgamenta omnia post partum in vtero relicta, menses & partus eiicit. Eadem quoque efficit, subdita in pello. Sed & rotunda ad eadem, ad quæ & antedicta, est efficax. Ex abundanti verò suspiriis, singultibus, horribus, lienî, ruptis, conuulsis & lateris doloribus pota cum aqua auxiliatur. Extrahit & imposita aculeos ac spicula, ossiumque squamas remouet. Vlcera quoque putrida emarginat, sordidâque expurgat, & caua explet cum iride ac melle. Gingiuas denique ac dentes extergit. Creditur & clematidis ad eadem pollere: sed efficacia tamen cedit antedictis.

S. iij.

De Glycyrrhiza. CAP. VII.

GLYCYRRHIZA, seu dulcis radix, prima gignitur in Cappadocia & Ponto. Est verò frutex exiguus, ramis binum cubitorum altitudine: circa quos folia sunt densa, lentisci, pinguia tactuque glutinosa. Flos est hyacinthi: fructus platani pilularum magnitudine, asperior, qui siliquas habet lentium modo rufas, & paruas: radices longæ, buxi coloris, uti gentianæ, subacerbæ ac dulces: è quibus succus lycij modo elicitur. Est verò spissatus hic succus ad arteriæ scabritias efficax: verum oportet ut lingue subditus eliquescat. Sed & æstuanti stomacho ac thoracis & iocineris vitis conuenit: nec non ad vesicæ scabiem ac renum vitia vtiliter ex passò bibitur. Idem eliquatus, sitim sedat, illitusque vulneribus accommodatur: atque commanducatus prodest oris affectibus. **Q**uin & recentium radicum decoctum, ad eadem conuenit. Arida verò radix ad læuorem detrita, pterygiis commodè inspergitur.

De Centaurio maiore. CAP. VIII.

CENTAVRIVM magnum, quod aliqui **C**narcen appellant, folia habet nucis iuglandis, oblonga, viridi brassicæ colore, serrata in ambitu: caulem verò, ceu rumicis, binum aut etiam ternum cubitorum, multis
ab

ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaveris, in rotunditate longiuscula: flos caruleus: ac semen cnico simile, veluti lanceis floccis quibusdam inuolutum. Radix est crassa, solida, grauis, ad bina cubita, succi plena, cum quadam astringitione ac dulcedine acris, rubescens. Amat solum pingue & apricum, ac syluas & colles. Cæterum copiosè nascitur in Lycia, Peloponneso, Helide, Arcadia & Messenia, atque circa Pholoën, Lyciam & Smyrnam. Conuenit porrò radix ruptis, conuulsis, pleuriticis, dyspnœæ, veteri tussi, & sanguinem excreantibus: ac si quidem absit febris, in vino: sin minùs, ex aqua drachmis duabus trita exhibetur. Similiter quoque ad tormina & vuluæ dolores. Sed & derafa & in collyrij formam vuluæ subdita, menses atque partus extrahit. Eadem succus etiamnum præstat. Est & illa vulneraria: si quidem recens tusa, aut, si arida fuerit, antè macerata, deindè que tusa, vulnera colligat & conglutinat. Quin & tusam si quis simul cum carnibus coquat, carnes ipsæ cohærescent. Cæterum Lyciæ incolæ succum ipsius exprimunt, quo pro Lycio vtuntur. Vocata autem fuit Panacea, quoniam inflammationes omnes sedat, ictuumque impetus lenit: atque calculosos, quibusque substillum est lotium, iniectione sanat. Legitur verò paulè

ante Solis exortum, serena tempestate, per quam pleniora perfectioraque sunt omnia.

De Centaurio minore. CAP. IX.

Centaurium paruum seu tenue, quod aliqui limnæum, quasi palustre, vocant, quoniam humecta riguave amet loca, herba est hyperico aut origano similis: cuius caulis dodrante altior est & angulosus: flores ad lychnidis florum similitudinē è puniceo colore in purpuram vergunt: folia minuta, quadantenus longiora, veluti rutæ: semen tritico simile: radix pusilla, lævis & superuacua. Herba ipsa vires contusa & imposita, vulnera glutinat, vetera vlcera purgat & ad cicatricem perducit. Bilem autem humorēque crassos per aluum exigit, si decocta deuoretur. Ius verò decocti ischiadicis conuenienter infunditur: trahit enim sanguinem, dolorēque leuat. At succus oculorum medicamentis perquam utilis: quippe qui quæ pupillis caliginem offundunt vnā cum melle discutiat. Vuluæ subditus, menses & partus extrahit: peculiariter verò neruorum virtus epotus prodest. Succus autem extrahendi ratio hæc est: Legitur herba semine prægnans & diebus quinque [aqua] perfunditur, deindēque coquitur, dum aquæ supereminet: mox vbi refrixit, exprimitur & per lintecolum excolatur. Expressum [reiecto spissa-

spiffamento] iterum coquitur, vsque dura mellis crassitudinem asciscat. Nonnulli eandem illam virentem pregnantemque semine contundunt, ex eaque succum exprimunt: quem fictili non picato inditum in sole lignea rude assidue mouentes inspiffant. Quod si quid concretum vasis adhærescat, identidem deradunt, reliquoque liquori permiscunt. Noctu verò diligenter operiunt: quoniam ros liquidos succos coire densarique prohibet. Quicunque igitur succi è succis radicibus aut herbis eliciuntur, coctura præparantur, veluti gentianæ succus. Qui verò ex recentibus corticibus, radicibus herbisve expressis; ad solem, vti antè dictum est, inspiffantur. Hoc modo è thapsia, mandragora, vuis acerbis, cæterisque id genus, succus elicitur. At lycium, absinthium, hypocisthis, & consimilia, coctura, eo quo dictum est modo, coguntur & inspiffantur.

De Chamæleone albo. CAP. X.

CHAMAELEONEM album idè ixian appellarunt, quod quibusdam in locis viticum ad ipsius radices inueniatur, quo etiam pro mastiche vtuntur mulieres. Folia habet silybo aut carduo similia, sed chamæleonis nigri foliis asperiora, acutiora atque validiora. Caulem non promit: verum ex medio spinam echino marino aut cinaræ

similem erigit: flores verò emittit purpurascentes, capillorum figura, qui in pappos euanescent: semen cnici simile: radicem in latis quidem collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, odore graui, dulcem. Hæc pota acetabuli mensura, latum ventris lumbricum pellit. Sumitur verò in vino austero cum origani decocto. Hydropicis quoque commodè drachma in vino datur: etenim eos extenuat. Ipsius quoque decoctum, contra difficultatem vrinæ bibitur. Aduersatur & in vino pota virulentarum bestiarum venenis. Canes autem, suesque ac mures occidit, subacta cum polenta, aquaque & oleo diluta.

De Chamaleone nigro. CAP. XI.

Chamaleon niger & ipse foliis scolymosimilis est: ipsa tamen habet minora, tenuioraque ac rubro distincta. Caulem verò producit digitali crassitudine, dodrantalem ac subrubrum: qui quidem umbellam gerit, floresque spinosos, tenues, hyacinthi æmulos & versicolores. Radix est crassa, nigra, densa, interdum & exesa: quæ quidem dissecta flauescit, & commanducata mordendivim habet. Prouenit in campis aridis cliuosisque, & maritimis locis. Radix trita, additis atramenti sutorij exiguo, cedrino oleo & axun-

axungia, pforas tollendi vi pollet. Eadem vnà cum sulphure ac bitumine in aceto decocta inunctaque, lichenas absterget. Eius autem decoctum, collutione dentium dolores mitigat. Sed & cum pari pipere & cera oblita radix, dentium doloribus auxiliatur. Fouentur & ea dentes, in aceto decocta & affusa. Dolentem quoque dentem comminuit, si per stylum calida illi adhibeatur. Maculas verò depurgat à sole contractas, & vitilignes cum sulphure emendat: septicis medicamentis admiscetur, ac denique imposita, phagedanica efferataque vlcera sanat & extirpat. Cæterùm vt vocetur chamæleo, foliorum varietate euenit. Nam pro locorum differentiis, hinc intense viridia, illic albicantia, aliubi cyanea, alibi denique rubra reperiuntur.

De Crocodilio. CAP. XII.

CROCODILIVM, chamæleonis nigri figuram habet. Nascitur autem in syluosis, radice longa, leui, aliquantum lata, odore, vt nasturtij, acri. Feruesfacta in aqua & pota radix, valet ad copiosum sanguinem per nares pellendum. Datur & lienosis, eos euidenter adiuuans. Sed & semen ei rotundum est ac duplex, veluti scutam: quod quidem vrinam sciendi vim habet.

De Dysfaco. CAP. XIII.

DIPSACVS quoque aculeatarum stirpium generi ascribitur. Caulem habet altum, spinis horridum, & folia caulem amplectentia, lactucae foliorum æmula, bina in singulis geniculis, prælonga; quæ & ipsa aculeata sunt, ac ceu quasdam bullas in dorso medio intus forisque spinosas habent: concauos autem sinus, qua parte bina illa folia ad geniculum copulantur, quibus aquas ex rore & imbribus in sese colligunt: unde & dysfacci, quasi sitientis, nomen traxit. At in cacumine caulis singulis surculis singula insunt capitula, echino similia, oblonga & aculeata: quæ quidem arefacta, candida spectantur: diuisa verò per longitudinem, in media medulla vermiculos ostendunt. Huius radix è vino decocta tusaque, vsquedum sit cerati crassitudo, sedis rimas & fistulas immissa sanat. Verùm hoc medicamentum ænea pyxide recondendum. Aiunt & ipsum myrmeccis verrucis que pensilibus remedio esse. Cæterùm capitulorum vermiculi folliculo illigati, & collo brachiove appensi, quartanas febres excutere perhibentur.

De Spina alba. CAP. XIII.

SPINA alba nascitur in montibus & locis syluosis. Folia fert chamaeleonis albi, sed angustiora & candidiora, aliquantum hirsuta &

ta & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut etiam ampliore crassitudine, candicantem ac intus cauum: cuius in cacumine capitulum est spinosum, echini marini amulam, at minus & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen ceu cnicus, sed rotundius. Huius radix pota, sanguinem excreantibus, stomachicis cœliacisque confert: urinam ciet, ac œdematis imponitur. Eiusdem decoctum ad dolorem dentium collutione efficax est. At epotum semen, conuulsis puerulis, & à serpente demorsis auxiliatur. Sed & venenata animalia pro amuleto gestatum abigere traditur.

De Spina Arabica. CAP. XV.

Spina Arabica, natura spinæ albæ similis esse creditur. Siquidem astringit: & ad fluxum muliebrem, sanguinis reiectionem, cæterâsque fluxiones radix simili modo valet.

De Scolymo, seu carduo.

CAP. XVI.

SCOLYMVS folia habet chamæleonis, & spinæ quæ alba dicitur: at nigriora & crassiora. Caulem edit longum, foliis oblitum: in quo capitalum est spinosum. Radix sibiacet nigra, crassa: quæ suapte vi alarum reliquiquè corporis graucolentiam emendat, seu inspersa, seu decocta in vino ac bibita. Copiosam enim urinam foetidamque ex-

pellit. Herba verò recens nata, si asparagi modo elixetur, oleris vicem subit.

De Poterio. CAP. XVII.

POTERIVM Iones neurada vocât. Grâdis est frutex, ramulis longis, mollibus, lori modo lentis ac flexilibus, tenuibus, tragacanthæ proximis: foliis verò paruis & rotundis. Totus autem frutex tenui obducitur lanosa lanugine, éstque spinis horridus. Flores sunt parui, eandidi: semen verò gustu odoratum & acre, sed nullius vsus. Nascitur in sabulosis locis, atque collibus. Radices subsunt binûm ternûmve cubitorum altitudine, firmæ ac neruosa: quæ proximè terram recisæ, lacrymam fundunt gummi similem. Tusæ autem ac illitæ, præcisos nervos vulneraque glutinant. Decoctum quoque eius epotum, vitiis neruorum prodest.

De Acanthio. CAP. XVIII.

ACANTHIVM folia gerit spinæ albæ similia, in summo verò eminentias aculeatas, araneosa lanugine obductas: è qua collecta textaque vestes bombycinis similes fieri aiunt. Ipsa radix foliâque potu, opisthono laborantibus auxiliantur.

De Acantha seu acantha. CAP. XIX.

ACANTHA, seu herpacantha (quasi serpens spina) nascitur in hortis, petrosis ac humentibus locis. Folia habet lactuca-

ceis

ceis latiora multò & longiora, crucea diuisura, nigricantia, pingüia ac læuia: caulem læuem, bintim cubitorum, digitali crassitudine, prope verticem ex interuallis foliolis quibusdam, ceu alueolis, circumdatum oblongis, hyacinthinis, è quibus flos prodit albus, semen oblongum ac luteum: caput verò thyrsi specie. Radices subiacent viscosæ, mucosæ, rusæ ac longæ: quæ quidem ambustis igni luxatisque impostæ profunt: potè verò, vrinam cient, aluümque cohibent. Phthisicis quoque, ruptis & conuulsis subueniunt.

De Acantha Syluestri. CAP. XX.

Est & syluestris Acantha, carduo similis, aculeata, breuior satiuua, eaque quæ in hortis prouenit. Eius verò radix ad eadem, ad quæ superior, est efficax.

De Anonide. CAP. XXI.

ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet dodrantaes ac etiamnum maiores, fruticosos, frequentibus geniculis cinctos, multis alarum cauis præditos, itémque capitulis rotundis: foliolis verò pusillis, tenuibus ceu lenticulæ, ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirtutis, odoratis, nec iniucundè olentibus. Muria conditur antequam spinas producat, estque cibus gratissima. Ramuli porro spinis acutioribus ac spiculis instar solidis,

T. j.

horrent. Radix verò candida est, quæ exal-
facit & extenuat. Huius cortex ex vino po-
tum, urinam ciet, & calculos comminuit: i-
dem ulcerum crustas emarginat. Cæterùm
radix decocta in posca, dentium dolorem
collutione mitigat. [Huius quoque deco-
ctum potum, hæmorrhoidas sanate credi-
tur.]

De Leucacantha. CAP. XXII.

LEVACANTHA radice est cyperi, ama-
ra, & valida: quæ quidem commanduca-
ta, dentium dolorem sedat. Ipsius verò de-
coctum cyathis tribus ex vino potum, veteri
laterum dolore vexatis, ischiadicis, ruptis &
conuulsis auxiliatur. Sed & epotus radices
succus, eisdem præbet effectus.

De Tragacantha. CAP. XXIII.

TRAGACANTHÆ radix lata est & li-
gnosa, ac supra terram etiam eminet: à
qua furculi humiles, robusti, latissimè fusi: &
in ipsis foliola numerosa, tenuia: inter quæ
aculei sese proferunt, quos ipsa occultant,
candidi, firmi rectique. Est & tragacantha,
lacryma quæ super resecta radice concre-
scit: quo in genere præstat pellucens, lævis,
gracilis, sincera ac subdulcis. Vim porrò ha-
bet, æquè ac gummi, cutis spiracula ob-
struendi. Huius autem increbuit vsus ad o-
culorum medicamenta, itémque ad tussim,
exaspe-

exasperatas fauces & vocem interceptam, atque destillationes, cum melle in delinctu. Sed & linguæ subdita, liquefcere finitur. Bibitur quoque drachmæ pondere in passo macerata contra renum dolorem & vesicæ rofionem, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

De Eryngio. CAP. XXIIII.

ERYNGIVM est in aculeatarum stirpium genere: cuius folia primo germinatu muria condita in cibos oleris vice recipiuntur. Lata autem sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed vbi augetur, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur: in quorum summitatibus globosa sunt capitula spinarum acutissimarum durarúmque ambitu stellatim circumuallata. Horum color aliàs viridis, nunc pallidus, aliàs albus, interdum etiam cæruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, in superficie quidem nigra, intus verò albicans, pollicis crassitudine: quæ & ipsa odorata est, & aromaticum quiddam respicit. Nascitur in campestribus & asperis locis. Vim porrò habet calfactoriam: pota, menses vrinâsque pellit, ac tormina inflationésque discutit. Hepaticis quoque, venenatorum moribus, & iis qui venenum hauserunt, cum vino succurrit. Bibitur verò vtpluri-

T. ij.

mum drachmæ pondere cum pastinacæ femine. Cæterum tum amuleti instar adalligata, tum & illita, discutere tubercula perhibetur. Pota verò cum hydromelite radix, opisthotonicis & comitialibus medetur.

De Aloë. CAP. XXV.

ALOË folium habet scillæ similitudine, crassum, pingue, in rotundo modicè latum retrosum pandum. Sed vtrinque habent folia ex obliquo spinulas raris intervallis prominentes, cæsq; breues & quasi decurtatas. Caulem verò profert antherico non dissimilem, florem album, & semen ceu hastulæ regię. Est autem tota odore graui, & gustu amarissima. Vnica verò radice ceu palo in terram demisso nititur. Plurima in India præpinguisque nascitur: ex qua etiam coactus succus importatur. Nascitur & in Arabia, Asia, ac in locis quibusdam maritimis & insulis, velut in Andro, non valdè eligendo succo idonea: sed ad conglutinanda vulnera sanè quàm utilis, si trita illinatur. Duo sunt porrò succi genera: alterum arenosum, quod purissimæ veluti fax & crassamentum esse videtur: alterum, quod ad iccinoris imaginem vergit. Eligito pinguem, quæ nihil doli senserit, calculorum expertem, nitidam, subflavam, friabilem, iccinoris modo coactam, quæque facillè liquefcatur, eximie-

eximiaque sit amaritudinis. Nigram contra fractuque contumacem improbato. Sunt qui eam gummi adulterent: id quod gustu, amaritudine & odoris vehementia deprehenditur, eoque indicio, quod attrita digitis non ad minima usque ramenta resoluatur. Neque desunt qui acaciam immisceant. Vim habet astringendi, somnum conciliandi, exiccandi, corpora densandi, aluum solvendi, stomachumque repurgandi, si binum cochlearium mensura ex aqua frigida aut lactis instar tepida seu egelida bibatur. Sanguinis etiamnum excreationes sistit, & morbum regium emendat, ex aqua tribus obolis, aut drachma pondere, in potu. Deuorata vero cum *resina*, aut aqua vel melle cocto excepta, aluum soluit: ternum autem drachmarum pondere, perfecte purgat. Sed & aliis purgantibus medicamentis admista, prestat ut minus stomachum infestent. Sicca vero inspersa, vulnera glutinat, ulceraque ad cicatricem perducit cohibetque: eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur, & disrupta puerorum preputia agglutinat. Quin & condylomata rimasque sedis dulci vino ammixto sanat. Sanguinis ex hemorrhoidibus eruptiones sistit, pterygia ad cicatricem ducit: liuida & sugillata, hypopodia dicta, ex melle tollit. Scabras quoque lip-

T. iij.

pituidines, angulorumque in oculis pruriginis mitigat. Dolorem capitis sedat, ex aceto & rosaceo fronti ac temporibus illita. Sed & cum vino fluentem capillum continet: iridemque tonsillarum, gingiuarum cæterarumque oris partium vitiiis cum melle ac vino proficit. Cæterum ad oculorum medicamenta torretur in munda & candente testa, ligulaque subinde versatur, donec æqualiter tosta fuerit. Lauatur & aloë: atque id quod arenosum subsidet, tanquam inutile fecernitur: pinguißimum autem quodque læue est, recipitur.

De Absinthio. CAP. XXVI.

ABSINTHIUM, bathypicron dictum, herba est vulgo cognita. Præstantius in eo genere, quod in Ponto & Cappadocia in monte Tauro appellato nascitur. Vim porro habet calfaciendi, astringendi, concoctiones adiuuandi, biliosaque detrahendi, quæ stomacho & aluo inhæserunt. Urinam etiam cit, & crapulam in potu præsumptum arcet. Valet & aduersus inflationes, itemque ad discutiendos ventris & stomachi dolores, cum seseli aut nardo Celtico potum. Fastidia quoque absterget, arquatósque sanat ipsius madefacti dilutum, uti & decoctum, quotidie tribus cyathis haustum. Sed & menses trahit seu potum, seu etiam cum melle

melle appositum. Contra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. Vino autem, ixiæ necnon & cicuræ veneni aduersatur, ac muris etiam aranei moribus, itémque draconi marino. Anginæ e cum melle & nitro perunguntur, vt epinyctides ex aqua. Ad sugillata hebetiorémque oculorum aciem ex melle illinitur, similitérque auribus sanie manantibus. **Quin** & aurium dentiúmque dolores decoctum vaporis suffitu compescit. Decoctum vnà cum passo, vehementer dolentibus oculis adhibetur. Imponitur & hypochondriis hepaticæ diuturno dolore infestatis, tritum cum cerato cyprino: stomacho verò longa valetudine laboranti, cum rosaceo. Admistis ficibus, nitro & loliacea farina, hydropicis lienosisque subuenit. Vinum denique ex eo paratur quod absinthite vocant, præsertimque in Propontide & Thracia: quo ad antedicta vtuntur, si febris abest. Adde quod de ipso æstate propinant, corporibus bonam valetudinem præstare existimantes. **Cred**itur & vestiariis arcis inspersum absinthium, vestes à tinearum iniuria vindicare: itémque ex oleo perunctum, culices abigere, & à corpore arcere. Caterùm atramentum librarium ex diluto eius temperatum, libros à musculorum erosione tuetur. Existimatur

T. iij.

& expressi succus eisdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quòd stomacho sit inimicus, dolorémque capitis eieat. Sunt verò qui succum amurcæ deo-ctæ permistione adulterant.

De Absinthio marino. CAP. XXVII.

Absinthium marinum quidam Seriphium vocant: quod quidem copiosissimum in Tauro monte iuxta Cappadociam gignitur, & in Taphosiri Ægypti. Id Isis lacris initiati pro oleagino ramo præferre solenne habent. Est autem herba prætenuibus surculis, abrotoni parui similitudine, minutulis referta seminibus, subamara, stomacho inimica, graucolens, & cum quadam calfactione astringens. Hæc per se aut cum oryza cocta, assumptaque cum melle, ascari- das teretesque lumbricos enecat, leuiter simul & semel aluum subducens. Sed & cum sapa aut lenticula decocta, eadem præstare potest. Caterùm pecora hoc maximè pabulo pinguescunt.

De Absinthio Santonico.

CAP. XXVIII.

Est & tertium Absinthij genus, quod copiosissimum in Gallia Alpibus finitima nascitur. Id patrio nomine Santonicum appellant, tracto à Santonum regione, in qua gignitur, cognomento. Absinthio est simile,
attamen

attamen non ad seminis foecundum, verum subamarum & eiusdem cum Seriphio facultatis.

De Abrotano. CAP. XXIX.

ABROTANVM duorum traditur generum: ac foemina quidem, frutex est arboris specie, candicans, foliis circa ramulos Seriphij modo minutim incisis, floribus refertos habens in summo quasi corymbos, auri fulgore, aestate prouenientes, iucundi odoris cum grauitate quadam, at gustu amaro. Hoc genus Siculum esse creditur. Alterum mas vocatur, sarmentosum, gracilibus ramulis, velut absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur & Galatia Asiatica, atque in Syria Hierapoli. Vtriusque semen seu feruifactum, seu crudum tritum & ex aqua potum, orthopnoeae, ruptis, conuulsis, ischiadicis doloribus, urinae angustiis & mensibus commorantibus auxiliatur. Est & in vino potum exitialium venenorum antidotum. Rigore prehensis ex oleo vtiliter illinitur. Serpentes quoque tum substratu, tum etiam nidore fugat. Sed & contra morsus eorum cum vino bibitum prodest: priuatim vero pollet contra phalangiorum & scorpionum ictus. Subuenit & oculorum inflammationibus, cum cotoneo cocto aut pane impositum. Discutit quoque panos,

cum farina hordeacea cruda tritum decoctumque. Miscetur denique & olei irini compositioni.

De Hyssopo.

CAP. XXX.

HYSSOPVM herba nulli non cognita, duum est generum: montanum enim quoddam est, hortense alterum. Laudatissimum est, quod in Cilicia nascitur. Vim habet attenuandi & excalfaciendi. Decoctum cum ficis, aqua, melle & ruta, potu peripneumoniacis, asthmaticis, diurnæ tussi, distillationi & orthopnoeæ auxiliatur: itémque ventris animalia enecat. Idem præstat, si cum melle delingatur. Humores crassos per aluum extrahit eiusdem decoctum, cum oxymelite potum. Estur & cum viridibus ficis detritis ad subducendam aluum, sed valentiùs deiicit, admisto nasturtio vel iride aut irione: meliorem quoque colorem cuti conciliat. Lienì verò ac hydropi cum ficu nitroque illinitur: ex vino autem, inflammationibus. Discutit & sugillata, cum feruente aqua impositum. In anginis cum decocto ficuum efficacissimè gargarizatur. Cæterùm cum aceto decoctum, dentium dolorem collutione mitigat, & aurium inflationes vaporis suffitu discutit.

De

De Stœchade. CAP. XXXI.

STOECHAS in insulis Galliaë gignitur, quæ è regione Massiliaë sita Stœchades appellantur: & ab iis quoque nomen accepit. Herba est tenuibus surculis, coma thymi, sed folio longiore, gustu acris & aliquantum subamara. Decoëctum huius, vt & hyssopi, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis quoque vtiliter immiscetur.

De Origano. CAP. XXXII.

ORIGANVM Heracleoticũ, quod nonnulli cunilam appellant, folium habet hyssopo non dissimile: umbellam autem non in rotæ speciem orbiculatam, sed veluti diuisam, & semen in summis virgis haudquaquam densum. Vim habet excalfaciendi: ac proinde ipsius decoëctum ex vino potui datum, venenatorum moribus conuenit. Ex passo verò, iis prodest qui cicutam aut meconium: ex aceto mulso, iis qui gypsum aut ephemerum hauserunt. Conuulsis autem, ruptis & hydropi medetur, cum fico esui datum. At aridum, acetabuli mensura cum aqua mulsa epotum, atros humores per aluum extrahit, menses ciet: ac tussi cum melle delinctum medetur. Prurigini autem, psoræ ac morbo regio decoëctum ipsius in balneo prodest. Succus virentis, tonsillis, vuuulis & aphthis medetur: & in nares ex

oleo irino infusus, caput purgat: aurium quoque dolores ex lacte mitigat. Conficitur denique ex eo, capis ac rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per Caniculæ ardores ad dies quadraginta insolatis. Substrata autem herba, serpentes fugat.

De Onitide. CAP. XXXIII.

Quod Onitis appellatur, foliis est candidioribus, hyssopoque similis: ac semen habet, veluti corymbos coherentes ac sibiinvicem incumbentes. Vis tamen eadem, quæ Heracleotico: at minus efficax.

De Origano sylvestri. CAP. XXXIII.

Sylvestre origanum aliqui panaces Heracclium vocant, alij cunilam: quo in numero est Nicander Colophonius. Foliis est originii, virgultis dodrantalibus, tenuibus, in quibus umbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis ac inutilis. Priuatim venenatorum moribus folia & flores ex vino in potu auxiliantur.

De Tragorigano. CAP. XXXV.

TRAGORIGANVM, exiguus est frutex, folio & ramulis origano aut sylvestri serpyllo similis. Quoddam pro locorum ratione latius ac speciosus, foliisque latioribus inuenitur, satis glutinosum. Alterum gracilibus est surculis, exilioribusque foliis: quod

quod etiam prasium aliqui vocauerunt. Optimum est Cilicium, quodque in Co, Chio, Smyrna Cretaque prouenit. Omnia excalfaciunt, yrinas cient, bonamque faciunt aluum, si decocti ius ebibatur: si quidem biliosa deiciunt. Profunt & lienosis ex aceto pota: itemque ex vino, iis qui ixiā hauserunt. **Quin** & menses trahunt, & in tussi ac peripneumonia ex melle in eclegmate datur. Est & eorum potio non ingrata: quod fit ut cibum fastidientibus, stomacho male affectis, acidaque rustantibus exhibeatur, iisque item quos qualis ex maris agitatione anxietas, nausea & praecordiorum aestus comitantur. Discutiunt insuper oedemata, si cum polenta illinantur.

De Pulegio. CAP. XXXVI.

PVLEGIUM, herba vulgaris notitia. Ex tenuat, calfacit, concoctiones adiuuat. Bibitum, menstrua, secundas & partus eicit. Pulmonum vero vitia excreabilia facit, cum sale & melle potum: ac conuulsis etiam auxiliatur. Nauseas & stomachi rosiones ex posca bibitum permulcet: atros etiamnum humores per aluum exigit. Venenatorum quoque moribus in vino potum succurrit. Defectos animo recreat, cum aceto naribus admotum. Gingiuas etiam arefacti cinere corroborat. Illitum vero cum polenta,

inflammationem omnem lenit: & podagricis per se prodest, impositum dum rubescat locus. Cum cerato autem, varos extinguit: ac lienosis etiam confert, cum sale adhibutum. Cæterùm decoctum ipsius pruriginis lotionem mitigat, & vulvæ inflationibus ac duritiei, eiuldémque conuersionibus infectione subuenit. Aliqui porrò blechona vocant: quoniam, dum floret, à pecoribus gustatum, balatum concitat.

De Dictamno. CAP. XXXVII.

DICTAMNUM, quod sylvestre pulegium aliquibus appellatur, herba est Cretensis, acris, læuis, pulegio similis: at maioribus lanuginosisque foliis, ac lanosa quadam veluti pube obductis. At neque florem neque semen profert. Præstat verò omnia quæ sativum pulegium, sed efficacius multò. Nam non potum modò, sed & appositum ac suffitum, partus emortuos eicit. Aiunt & in Creta capras tela quibus ietæ sunt huius herbæ pascu excutere. Porrò purgandi vim habet succus ipsius illitus, aut cum polenta affricus. Imposita verò herba, plantæ pedum reliquove corpori impactos aculeos refigit extrahitque. Est & efficax ad lienis dolorem: siquidem ipsum imminuit. Legitur autem æstate & autumnò. Radix gustu excalfacit, necnon & partum accelerat. Sed
& suc-

& succus cum vino potus, contra venenatorum morsus auxilio est. Herbae verò tanta vis est, vt ictu venenato sauietes bestias & olfactu abigar, & contactu perimat. Ceterum expressus ex ea succus, vulneribus ferro illatis aut venenatis moribus instillatus, presentaneo est remedio, si prætereà in potu assumatur.

De Pseudodictamno.

CAP. XXXVIII.

Quod Pseudodictamnium vocant, multis in terris nascitur, antedicto simile, at minùs quàm illud acre. Eisdem verò præbet effectus, at inefficaciùs.

De altero Dictamno Cretico.

CAP. XXXIX.

Defertur & è Creta alterum Dictamni genus, folio silymbrij: at ramis maioribus, in quibus flos emicat sylvestris origani; niger ac mollis. Odor foliorum inter silymbrium & saluiam medius, iucundissimus. Ad eadem ad quæ & antedictum efficax, sed minùs nares ferit. Miscetur & emplastris ac theriacis compositionibus.

De Salvia.

CAP. XL.

SALVIA, quam Græci elelisphacon, alij Selaphoboscon, alij denique sphagnon nominant, frutex est oblongus, ramis numerosis, virgas habens quadrangulas & al-

bicantes: folia mali cotoneæ effigie, sed longiora, asperiora crassioraque, & attritarum vestium modo ita parum villosa, vix vt quifquam villos animaduerrat, subalbida, vehementer odorata, sed virosa: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit: in asperis nascitur. Foliorum ramorumque decoctum, vim habet epotum vrinas menselque ciendi, partus extrahendi, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliandi. Capillos quoque denigrat salvia, vulnerariæque est, & sanguinis cohibendi vi prædita: ac denique fera repurgat vlcera. Sed & folia ac ipsi etiam rami, si in vino decoquantur, genitalium pruritus fotu sedant.

De Menta sativa. CAP. XLI.

MENTA, ab odoris suavitate hedyosmos Græcis dicta, quam alij mintham vocant, cognita herbula est. Calfaciendi, astringendi atque exiccandi vi prædita: quamobrem sistit sanguinem ipsius succus ex aceto potus, teretelque lumbricos euecat, & Venerem stimulat. Singultus, vomitiones choleramque sedant bini ternive ramuli, cum acidi granati succo epoti. Discutit & abscessus, si cum polenta adhibeatur: & imposta fronti, dolores capitis leuat: mammas distentas & nimio lacte turgentes compefcit. Cum sale verò, canum moribus im-

imponitur. Succus autem aurium doloribus cum aqua mulsa subuenit. Porrò mulieribus ante coitum subdita, conceptioni resistit, & asperam linguam affricata lauigat. Coire lac densarique in caseum non patitur, si illi folia immergantur. In summa stomacho utilis est, & condimentorum misturæ familiaris.

De Menta syluestri. CAP. XLII.

Syluestris Menta, seu mentastrum, hirsutioribus est foliis, & profus maior silymbrio: at odore magis viroso. Quare minus ad sanorum vsus idonea est.

De Calamintha. CAP. XLIII.

EX Calaminthæ generibus quædam moribus familiaris, folia habet ocimi, incana, furculos & caules angulosos, ac florem purpureum. Altera pulegio similis est: sed maior, quam syluestre pulegium ideo vocant, quòd & odore ipsum æmuletur: hæc Latini nepetam vocitant. Tertia mentastro cognata est, foliis oblongioribus, caule & ramis quàm superiora genera maioribus: sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impense feruentia & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus locis, asperis ac præhumidis. Siue pota, siue imposita, demorsis à serpente opitulatur. Sed & decoctum potu viinas pellit: ruptis quoque,
V. j.

conuulsis, orthopnœæ, torminibus, cholerae ac rigori auxiliatur. Præsumpta in vino, venenis resistit, & regium morbum expurgat. Teretes lumbricos & ascaridas cum sale & melle pota enecat: seu cocta, seu etiam cruda contrita fuerit. Elephanticos etiam esitata iuuat, si serum lactis superbiberint. Derrita folia in pello subdita, partus enecant & menses extrahunt. Eadem accensa & substrata, serpentes fugant. Porro cicatricibus nigris etiam candorem reddit in vino cocta & imposita, ac sugillata quoque emendat. Ischiadicis itidem imponitur, vt humores ex alto euocet, summam cutem adurens. Succus denique vermes aurium necat instillatus.

De Thymo. CAP. XLIIII.

THYMVM ab omnibus cognoscitur, exiguus frutex, surculosus, exilibus foliis, multis & angustis circumdatus: habens in cacumine floris capitula purpurascencia. Maximè verò petroso tenuique solo nascitur. Potum cum sale & aceto, vim habet pituitam per aluum detrahendi. At eius decoctum cum melle, orthopnoicis & anhelatoribus auxiliatur. Sed & lumbricos, menses, partus & secundas pellit. Urinas quoque ciet. Cum melle verò in eclegmate sumptum, excreabilia pectoris vitia facit. Ex
aceto

aceto autem impositum, œdemata recentia discutit, sanguinis grumos dissolvit, ac thymos pensilétque verrucas tollit. Quin & ischiadicis cum vino & polenta impositum subuenit: hebetiore oculorum acie præditis in cibo confert. Est denique pro condimento ad sanorum vsus perquam vtile.

De Thymbra. CAP. XLV.

THYMBRA quoque nota est: quippe quæ gignitur in tenui solo, asperisque locis, thymo similis: at minor tamen ac tenerior, spicam ferens florum plenam, virentem. Eadem potest quæ thymum, si modo simili assumatur, atque iridem sanorum vsui apta est. Est & satiuâ quædam Thymbra, syluestri ad omnia inefficacior: quæ tamen propter mitiorem acrimoniam commodius in cibos recipitur.

De Serpyllo. CAP. XLVI.

SERPYLLUM est quoddam hortense, quod quidem odore lampuchum imitatur, & in coronas addi solet: ita dictum à serpendo, quod radicetur quacunq; sui parte terram attingat. Habet autem folia & ramulos origani, verum coloris candidioris, & è maceris demissum longius latiusque propagatur. Alterum syluestre, quod etiam zygis appellatur, minimè serpit: at in altum assurgens, ramulos edit tenues ac furculosos,

V. ij.

foliis rutæ similibus refertos, verùm vtcun-
que angustis, longioribus atque durioribus.
Flores gustanti acres, iucundi odoris: radix
nullius vsus. Nascitur in petiis efficacius,
magisque exalfaciens, & ad medendi vsum
aptius, quàm sit hortense. Potum siquidem,
menses trahit, urinamque ciet. Tormini-
bus, ruptis, conuulsis & iocineris inflamma-
tionibus auxiliatur. Est & efficax aduersus
serpentes, tum potum, tum & impositum.
Decoctum in aceto, capitis dolorem alie & o-
rosaceo lenit, si modò in caput irrigetur:
maximè verò in lethargo ac phrenitide
conuenit. Caterùm cruentam vomitionem
sedat succus, drachmis quatuor ex aceto
potus.

De Sampsucho.

CAP. XLVII.

SAMPSUCHVM in Cyzico ac Cypro lau-
datissimum: secundum ab hoc locum si-
bi vindicat Ægyptium. Vocatur autem à
Cyzicenis & Siculis Amaracum. Herba est
ramosa, per terram repens, foliis hirsutis ac
rotundis, tenuioris folij calaminthæ amul-
lis, vehementer odorata & exalfaciens: ne-
xilibusque coronis inseritur. Decoctum ip-
sius, potu incipientibus hydropicis vtile, vt
& iis quos urinæ difficultas aut tormina ex-
cruciant. Illita ex melle arida folia, sugillata
tollunt: mensèsque subdita in pello trahunt.

Contra

Contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur. Luxatis autem cerato excepta imponuntur, itémque œdematis cerato similiter excepta. Sed & ad oculorum inflammationes cum polline polentæ illinuntur. Cæterum acopis & malagmatis exalfaciendi gratia commiscentur.

De Meliloto, seu sercula Campana.

CAP. XLVIII.

SERTULA Campana laudatissima, quæ in Attica, Cyzico & Chalcedone nascitur: quæ quidem croco similis odoratæque est. Nascitur & in Campania circa Nolam, in luteum colorem vergens, & odore infirmo. Vim habet astringendi, inflammationemque omnem emolliendi, præsertim oculorum, vulvæ, sedis ac testium, si ex passo decocta imponatur: addito interdum oui luteo allato, aut fœnigræci farina, lini semine aut tritici polline, aut denique capitulis papaucris, intybôve. Sanat & recentes meliceridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite, cum terra Chia & vino aut galla inuncta. Stomachi dolorem in vino decocta, itémque cruda cum aliquo ex antedictis leuat. Dolores etiam aurium cum passo mitigat succus ex ipsa cruda expressus & instillatus. Denique capitis dolorem ex aceto & rosaceo irrigatus leuit.

V. iij.

De Maro. CAP. XLIX.

MARVVM seu hyfobrium, herba vulgo cognita, surculosa, flore origani, attamen foliis multò candidioribus ac flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: siquidem subastringit & modicè calfacit. Qua de causa nomas sistit impositum, & in calidas perunctiones additur. Iuxta Magnesium & Tralleis copiosissimum gignitur.

De Acimo. CAP. L.

ACINVS seu aconus, herba est gracili surculo, coronaria, ocimo similis: sed hirsutior atque odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Aluum mensèsq̄ue pota sistit: ac panos & erysipelata imposita sanat.

De Bacchare. CAP. LI.

BACCHARIS herba est fruticosa, odorata, ex qua itidem coronæ factitantur. Huius folia aspera, magnitudine inter violam & verbascum media: caulis angulosus, cubiti petens altitudinem, aliquantulum asper, nec sine adnatis appendicibus: flores purpurei, subalbicantes & odorati: radices veratro nigro similes, quibus odor est cinnamomo proximus. Solum amat asperum minimèque humidum. Radix in aqua decocta, conuulsis, ruptis, euerfis seu ex alto præci-

præcipitatis, spirandi difficultati, tussi veteri ac urinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Subdita vnica è tenellis radicibus, partus extrahit. Decoctum verò, puerperis insidentibus vtile. Vtiliter quoque in diapsmata inseritur: quippe quæ magnam habeat odoris gratiam. Folia, vt-pote quæ astringant, capitis doloribus adhibita profunt, itémque aurium inflammationi, ægilopiis incipientibus, & mammis à partu inflammatis, atque etiam erysipelatis. Cæterùm & ipse odor somnum gignit.

De Ruta. CAP. LII.

RUTA montana & syluestris, satiuæ & hortensi acrior est, & in cibis damnata. Est autem in hortensis genere aptior eius, quæ iuxta ficos prouenit. Vtrunque porò genus vrendi vim habet, calfacit, exulcerat, urinam ciet, menses ducit, ac tum cibo tum etiam potu aluum sistit. Semen acetabuli mensura è vino bibitum, contra lethalia medicamenta est pro antidoto. Quin & folia per se præsumpta aut cum nucibus iuglādibus aridisque ficis, venena irrita & inefficacia reddunt. Sed & simili sumpta modo, contra serpentium ictus valent: genituram seu esitata seu bibita ruta extinguit: decocta verò cum anetho sicco, tormina potu

V. iiij.

sedat. Facit & ad pectoris laterumque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulumque cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota velut antè dictum est. Item ad inflationes coli, vulvæ rectique intestini, cum oleo decocta & infusa. Vulvæ etiamnum strangulati medetur, si trita cum melle genitali sedetenus imponatur. Feruefacta ex oleo & pota, lumbricos expellit. Sed & articulariis doloribus, ex melle: & aquæ subter cutem fusæ morbo cum ficibus adhibetur. His iisdem in potu auxiliatur, itémque decocta in vino ad dimidias partes & affricta. Cruda quoque conditaque, in cibo aciem oculorum excitat: quin & oculorum dolores imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo & aceto succurrit: ac profluentem naribus sanguinem sistit, trita & indita. Testium inflammationibus cum laureis foliis imposita, & papularum eruptionibus cum myrteo cerato prodest. Cum vino autem, pipere ac nitro affricta, vitiligini albæ medetur, & cum iisdem illita, thymos ac myrmecias tollit. Contra impetigines cum melle & alumine vtiliter imponitur. Succus verò in mali Punici calyce calfactus, aurium doloribus efficaciter infunditur. Opitulatur & aciei

ocu-

oculorum hebetiori, si additis feniculi succo ac melle oculi ipsi eo inungantur. Erysi- pelata, herpetas & ulcera in capite manantia, cum aceto, cerussa & rosaceo, inunctione sanat. Ipsa vero ruta aliorum caparumque grauem halitum emendat, si postea commanducetur. At montana si copiosius estur, interficit. Atque si sub id tempus quo florere incipit ad muria condituram colligatur, cutem rubefacit ac inflat, cum pruritu ac vehementi inflammatione. Eam itaque vinctis antea manibus & facie colligere oportet. Tradunt & succum gallinaceis pulvis inspersum, feles arcere. Adiciunt vero, eam quae iuxta flumen *Haliacmonem* in Macedonia gignitur, comedentes interimere. *Montosus* autem is locus est, ac viperis abundat. At illius semen epotum, contra interaneorum vitia est efficax: ideoque antidotis vtiliter immiscetur. Contra incontinentiam urinae, tostum septenis diebus potui dato, & cessabit. Caeterum radix huius, montanum moly vocitatur. Sylvestris itaque ruta, sativae quodammodo similis est. Ac pota prodest comitialibus & ischiadicis: menstrua quoque movet, ac partus enecat. Acrior vero est, quam sativa & maioris efficaciae. Attamen sylvestrem cibus abdicare oportet, quippe quae veneni noxiam obtineat.

De Ruta sylvestri. CAP. LIII.

Vocant etiamnum sylvestrem Rutam, quod in Cappadocia & Galatia Asiatica moly dicitur. Frutex est, ab vna radice complures virgas proferens: foliis multò quàm alterius rutæ longioribus ac tenerioribus, illisque graueolentibus, flore candido, capitulis in cacumine paulò quàm satiuæ rutæ maioribus: quæ quidem tribus maximè partibus constant: in quibus triquetrum semen, subfuluum gustûque perquàm amarum, recluditur, cuius etiam est vsus. Id autumno maturefcit, tùmque conuenit ad retusam oculorum aciem, si cum melle, vino, gallinaceo felle, croco ac fœniculi succo teratur. Sunt qui rutam hanc Harmala vocent, Syri Besafa, Cappadoces Moly, quoniam quandam cum Moly seruet similitudinem: siquidem radice nigra est, flore verò candido. In collibus ac lato fœcundòque solo pronenit.

De Moly. CAP. LIIII.

MOLY folia habet graminis, at latiora & humi sparsa: florem albæ violæ similem, lactei coloris, at minorem: quippe qui ad purpureæ violæ florum magnitudinem accedat: caulem verò tenuem, quaternùm cubitorum, in cuius cacumine quiddam est, quod allij speciem referat. Radix parua,

parua, bulbo similis, quæ ad apertas vulvas mirum in modum valet, si trita cum loliacea farina in pefso subiiciatur.

De Panace. CAP. LV.

PANACES Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Bœotia & Pſophide Arcadiæ nascitur. Sed & quæstus gratia, qui quidem ex eo liquore factitatur, in hortis studiosè colitur. Foliis est asperis, in terra iacentibus, virentibus, & multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinque-partitò diuisis: caule verò vti ferulæ altissimo, alba lanugine obducto, foliisque stipato minutioribus, vmbella in cacumine ceu anethi, oblonga: flore aurem luteo, ac semine odorato, vrendique vi prædito: radicibus denique ab vna origine compluribus, iisque candidis, graueolentibus, crasso & subamari gustus cortice præditis. Nascitur in Cyrene Libyæ & Macedonia. Excipitur porrò liquor incisa radice, dum cauliculi recens adhuc pullulant, isque candidus: qui quidem exiccatus superficietenus croceum colorem contrahit. Effluentem verò liquorem illum substratis in excavato solo foliis excipiunt, ac vbi exiccatus fuerit, eximunt. Simili quoque modo caule messibus inciso profluentem liquorem excipiunt. Meliores è radicibus, quæ distentæ sunt ac minimè rugosæ,

albæ, aridæ, neutiquam cariosæ: gustu verò feruentes & aromaticæ. Semen è media ferula idoneum: quod verò ex agnatis coliculis decerpitur, minùs succulentum est. Præstat autem in liquoris genere, qui gustu est amarissimus, intus candidus aut subfuluus, foris verò ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, qui que statim diluitur, èstque graueolens. At niger ac mollis improbatur: ammoniaco enim aut cera adulteratur. Sed sincerus ac fraudis expers eo indicio deprehenditur, quòd digitis in aqua confricatus resoluetur atque lactescat. Vis ei exalfaciens, emolliens & attenuans: quamobrem febrium circuitibus rigoribusque, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, vrinæ stillicidio ac vesicæ scabiei conuenit, ex aqua malsa aut vino bibitus. Menses trahit, foetus enecat, vuluæ inflationes duritiâsque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, & cephalicis medicaminibus admisceatur. Carboneculos etiam circumquaque rumpit: podagricis cum vua passa illitus subuenit: dolores dentium demulcet, ipforum cauis inditus: & oculorum aciem inunctus excitat. Denique si pici admisceatur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsus præstantissimum. Radix autem derasa & vuluæ subdita, partus extra-

extrahit, ad vlcera vetusta efficax est, acetiamnum ossa nudata carne operit, si trita inspergatur, aut cum melle illinatur. Semen verò cum absinthio sumprum, menses ciet. Cum aristolochia prodest aduersus bestias, quæ venenum ciaculantur, & contra vuluæ frangulatus, in vino bibitum.

De Panace Asclepio. CAP. LVI.

Panaees Æsculapij caulem à terra emittit tenuem, cubitalem, geniculatum: circa quem folia visuntur sceniculi, maiora tamen hirsutioraque, odorata: & in cacumine umbella, in qua flores emicant aurei, acres, & odorati. Radix est parua. Auxiliarem vim habent flores ac semina contra vlcera, panos & phagedenam, si trita cum melle imponantur: aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces quoque, syluestre origanum vocant, alij cunilam: de qua capite de origano dictum est.

De Panace Chironio. CAP. LVII.

Panaces Chironium in Pelio monte maximè prouenit: foliis est amaraco similibus, floribus aureis, radice tenui, minimè alta, gustu acri. Pota radix serpentium veneno renittit: ac imposta quoque coma, contra illud ipsum efficax.

De Ligustico. CAP. LVIII.

LIGUSTICVM plurimum in Liguria nascitur, vnde & nomen traxit, in monte scilicet Apennino dicto, Alpibus contermino. Ipsum incolæ Panaces haud abs re appellant, quoniam & radice & caule Heraclotico panaci simile sit, paribûsque viribus præditum. Gignitur in altissimis alperisque montibus ac vmbrosis, maxime verò iuxta foueas & serobes. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum: circa quem folia sunt meliloti, at teneriora & odorata, prope verticem graciliora, pluribûsque diuisa incisuris. In cacumine umbella, è qua semen dependet nigrum, solidum, oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre & aroma redolens. Radix est candida, Heraclotici Panacis similis & odorata. Seminis radicisque vis excafactoria & concoquens: siquidem profunt ad interaneorum dolores ac tumores, itémque ad iuuandam concoctionem. Valent & ad inflationes, præsertimque ventriculi, necnon & ad venenatarum bestiarum ictus: vrinæ quoque ac menses pota trahunt. Sed & apposita radix idem præstat. Ipsa porrò æquè ac semen vtiliter oxyporis & concoquentibus medicamentis admiscetur. Hoc verò stomacho perquam vile est: quare piperis loco id indigenæ obsonis

sonis immiscent. Adulteratur autem semine quodam consimili, quod tamen gustu facile discernas: amarum enim est. Alij quoque seminibus fœniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

De Pastinaca. CAP. LIX.

PASTINACA sylvestris folia habet gigidij, at latiora & subamara, caulem rectum, scabrum, umbellam similem anethi, in qua flores insunt candidi, ac in medio exiguum quiddam, colore purpureo & ferè ad croceum inclinante. Radix est digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, & si decoquatur, esculenta. Huius semen potum subditumve, menses ciet. Cõuenit & agrè meientibus, hydropicis atque pleuriticis, in potione: nec non & venenatarum bestiarum moribus ictibusque prodest. Sed & aiunt, qui illud præsumpserint, ab illis minimè lædi. Conceptum quoque adiuuat. Radix autem, quæ & ipsa vrinas pellit, Venerem præterea stimulat, & partus apposita eiicit. Folia verò trita & cum melle imposita, phagedænica vlcera repurgant. Hortensis porrò pastinaca vlcera aptior, ad eadem pollet, attamen viribus inefficacior.

De Seseli Massiliensi. CAP. LX.

SESELI Massiliense folia habet fœniculi, at crassiora, caulemque vegetiorem: um-

bellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre: radix longa est, & iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu stranguriæ & orthopnoæ medentur: vteri suffocationibus, comitialibusque profunt, menses & partus trahunt, ad omnia interna vitia pol-
lent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum, concoctioni confert, torminæque discutit: epialis febris est vtile, & ad propulsandam in itineribus algoris iniuriam cum pipere ac vino bibitur. Cæterum ad partum adiuuandum capris cæterisque pecudibus datur in potu.

De Seseli Æthiopico. CAP. LXI.

Quod verò Æthiopicum filer appellatur, folia habet hederæ, sed minora & oblonga, ceu periclymeni Frutex grandis est, palmitibus ferè b' cubitalibus, ramis dodrantalibus, & capitulis velut anethi: semine nigro ac ceu tritici denso, verum acriore & odoratione, quàm sit Massiliense, ac valdè suavi. Eadem verò præstat.

De Seseli Peloponnesi. CAP. LXII.

Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet cicuræ, sed latiora & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulacæum, & latam in cacumine umbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosius

nosus pender. lisdem præditum est viribus. Nascitur in asperis & vliginosis, atque colibus. Gignitur & in Ida.

De Tordyllo. CAP. LXIII.

TORDYLIVM, quod aliqui Creticum Sefeli vocant, in Amano Ciliciæ monte nascitur. Herbula surculacea, exiguò semine eoque rotundo ac duplici, scutulorum effigie, subacri & aroma olente. Bibitur id contra urinæ difficultatem, & ad ciendos menses. Succus caulis feminisque adhuc virëtis, ternis obolis ex passo diebus decem bibitus, nephriticos persanat. Efficax quoque radix est: siquidem pectoris excreationes purgat, si cum melle delingatur.

De Sifone. CAP. LXIII.

SISON exiguum semen est, quod in Syria nascitur, apio simile, oblongum, nigrum & feruentis gustus. Bibitur contra lienis vitia & urinæ difficultatem: itémque ad commorantes menses euocandos. Eo ipso indigenæ cum cucurbita in aceto cocta condimenti vice vtuntur. In cacuminibus autem ceu granula multa gerit.

De Aniso. CAP. LXV.

ANISVM in vniuersum vim habet excalfaciendi, exiccandi, oris halitum iucundiorém faciendi, dolores leuandi, digerendi, urinæ ciendi, ac denique discutiendi

X. j.

dissipandique. Potum, hydropicis sitim cohibet: virulentorum animalium venenis aduersatur, itémque prodest ad inflationes: aluum & alba fœminarum profluvia sistit, lactis vbertatem præstat & Venerem stimulat. Dolorem capitis leuat, suffitum naribus: & cum rosaceo tritum instillatúmque, frætis auribus medetur. Efficaciùs porrò quod recens, plenum, minimè surfurosum, vehementique est odore. Laudatissimum est Creticum, proximum Ægyptium.

De Caro. CAP. LXVI.

CARVM semen est exiguum, vulgaris notitiæ. Vrinæ ciet, exalfacit, stomacho vtile, orique gratum; concoctionem adiuvat, ac vtiliter antidotis & oxyporis admiscetur: denique non parua illi est cum aniso conuenientia. Est & cocta radix edulis, æquè ac pastinacæ.

De Anetho. CAP. LXVII.

ANETHI aridi comæ feminisque decoctum potu, lac euocat, tormina inflationesque sedat, aluum & eorum quæ in summo fluitant ventriculo vomitiones cohibet, vrinæ ciet, ac singultus lenit: frequentius potum oculos hebetat, & genituram restinguit. Est & eius decoctum fœminis hysteris ad defessiones vtile. Denique vstum inspersúmque semen, condylomata tollit.

De

De Cumino satiuo. CAP. LXVIII.

CVMINVM satiuum, stomacho est vtile: sed multò magis Æthiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locum tenet Ægyptium: mox reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia Asiæ, Cilicia & Tarentina regione, aliisque locis compluribus. Excalfaciendi, astringendi & exiceandi vi præditum est: ad tormina inflationesque conuenit, seu coctum & cum oleo infusum, seu etiam cum hordeacea farina hydrelæo subacta impositum. Datur & orthopnoicis, in posca: demorsis à venenatis beluis, in vino. Testium inflammationibus auxiliatur, cum vua passa & fabarum lomento aut cerato impositum. Cohibet & fluxum muliebrem sanguinisque è naribus profluuia, in aceto contritum & admotum. Caterùm cutis colorem bibitum illitumve mutat in pallorem.

De Cumino syluestris. CAP. LXIX.

Syluestre Cuminum plurimum efficaciusque in Lycia & Galatia Asiæ atque Carthagine Hispaniæ gignitur. Est verò frutex exiguus, caule dodrantali ac tenui, in quo quaternæ quinæve sunt minuta fœlia, tenuia, veluti serrata & gingidij diuisura. Gerit autem in cacumine quina aut sena capitula rotunda & mollia, in quibus semen acerosum &

X. ij.

gustu acrius, quàm satium. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina & inflationes: singultus ex aceto sedat: & contra virulentas bestias ac stomachi ex nimia humiditate imbecillitatem in vino bibitur. Sugillata tollit, si commanducatum cum melle & vua passa imponatur. Quin & testium inflammationibus, adiectis iisdem impositum, medetur. Est & alterum sylvestris cumini genus, satiuo simile: quod quidem è singulis floribus erecta sursumque spectantia cornicula promit: in quibus semen est melanthio simile. Potum id, contra serpentium morsus singulari est praesidio. Quibus substillum est lotium, calculosis & sanguinis grumos meientibus auxiliatur: verum seminis apij decoctum superbibendum est.

De Ammi. CAP. LXX.

AMMI nonnulli Æthiopicum, aliqui regium cuminum appellant. Alij alterius naturæ Æthiopicum cuminum, & alterius Ammi esse prodiderunt. Vulgo notum est semen, exile, multò minus cumino, & origani sapore. Eligito purum minimè quoque surfurolum. Vim habet hoc quoque ex calfactoriam, vrentem, & exiccantem: valet ad tormina, urinæ difficultatem, ac venenatorum morsus, ex vino potum. Menstrua quoque

que ciet. Miscetur & cutim erodentibus medicamentis è cantharide paratis, quò resistat vrinæ difficultatibus, quæ alioqui id genus medicamentis superuenire solent. Sugillata cum melle impositum tollit. Sed & potu ac illitu colorem pallidiorem efficit. Suffitum autem cum vua passa aut refina, vuluam purgat.

De Coriandro. CAP. LXXI.

CORIANDRVM, Græcis Corion seu Coriannum, vulgaris est notitiæ, vim habens refrigeratorem. Quare cum pane aut polenta impositum, erysipelata & quæ serpunt vlcera sanat: cum melle verò & vua passa, epinyctidibus, testium inflammationibus carbunculisque medetur: & cum faba fresa, strumas panòsque discutit. Semen exigua quantitate cum passo bibitum, lumbricos pellit, & genituræ abundantiam facit. At si largitis sumptum fuerit, mentem non sine periculo è sua sede & statu dimouet: quamobrem ab ipsius copiosiore frequentioreque vsu cauendum. Succus autem cum cerussa aut lithargyro, neenon & aceto atque rosaceo perunctus, ardentem in summa cute inflammationem emendat.

De Hieracio magno. CAP. LXXII.

HIERACIYM magnum, caulem profert asperum, subrubrum, spinosum,
X. iij.

ut cunq̄ue concavum : folia verò fundit ex interuallis, laciniis rarioribus diuisa, similia foncho per ambitum : flores luteos in oblongis capitulis. Vim habet refrigeratorem, modicèq̄ue ac leuiter astringentem. Quamobrem æstuanti stomacho inflammationibùsque vtiliter imponitur. Succus autem, stomachi rosionem sorbitione mitigat. Caterùm herba cum radice imposita, ictis à scorpione auxiliatur.

De Hieracio paruo. CAP. LXXIII.

Hieracium paruum, folia quoque habet ex interuallis diuisa per ambitum : cauliculos verò promit teneros ac virentes, in quibus flores lutei, in orbem circinati. Vires porrò & hoc cum antedicto eadẽm obtinet.

De Apio. CAP. LXXIIII.

APPII hortenſis herba ad eadem, ad quæ & coriandrum, conuenit : prætereaque ad oculorum inflammationes, cum pane aut polentæ polline imposita. Æstuantem quoque stomachum demulcet, & mammas grumoso lacte rurgentes reprimat : ciet & vrinæ, siue cocta siue cruda edatur. Decoctum eius radicùmque potum, venenorum noxæ resistit, dum vomitiones excitat : aluum quoque cohibet. At semen potentiùs vrinæ pellit, & à venenata bestia demorsis, iisq̄ue qui

qui argenti spumam hauserunt, opitulatur, ac denique flatus discutit. Sed & vtiliter admiscetur medicamentis, quæ dolorum leuamenta præstant, itémque theriacis ac tussicularibus.

De Heleoselino, seu apio palustri.

CAP. LXXV.

Heleoselinon, quod in aquosis locis nascitur, satiuo apio grandius est: sed ad eadem, ad quæ & illud, efficax.

De Oreoselino. CAP. LXXVI.

Oreoselinon, caule est dodrantem alto, qui quidem singularis ex gracili radice affurgit: ambiunt verò ipsum ramuli & capitula cicutæ familia, at multò tamen tenuiora: in quibus semen oblongum, acre, tenue, odoratum, cumino simile. In petrosis montosisque locis nascitur. Et semen & radix, vrinam eiendi vim habent, si in vino bibantur, ac menses etiam trahunt. Antidotis quoque & vrinam cientibus atque excalfactoriis medicaminibus inseruntur. Neque verò nos oportet in eo errore versari, vt id oreoselinon existimemus, quod in saxis prouenit: aliud enim est petroselinum.

De Petroselino. CAP. LXXVII.

Apium, quod petroselinum dicitur, prouenit in Macedonia, præruptis in locis, semine ammeos: at odoratiore, acri & aroma

X. iiij.

olente. Vrinas id menstruaque pellit: contra stomachi & coli inflationes ac tormina prodest. Succurrit & lateris, renum ac vesicæ doloribus, in potione sumptum. Admiscetur & antidotis vrinas cientibus.

De Hippofelmo. CAP. LXXVIII.

Hippocelinon aliqui grielum, alij agriofelinum, quasi apium sylvestre, alij smyrnium appellant: quanquam aliud est Smyrnum propriè dictum, de quo mox agemus. Est autem maius candidiusque apio hortensio, caule cauo, procerò, tenello ac veluti lineis distincto: foliis latioribus, in puniceum vergentibus: in quibus est eeu libanotidis coma, florum plena, quæ quidem in corymbos cogitur, anteaquam deflorescat. Semen autem est nigrum, oblongum, solidum, acre & aromaticum: radix itidem odorata, candida, ori grata, neque adeò crassa. Nascitur in umbrosis & iuxta palades. Oleris verò modo editur, veluti apium. Nam & radix cruda coctave estur, & folia cum ipsis caulibus decocta manduntur, ac tum per se tum etiam cum piscibus præparantur. Sed & cruda, muria condiuntur. Semen ex vino mulso potum, menses ciendi vim habet, ac rigore prehenso potum illud tumve calefacit, & vrinæ stillicidio auxiliatur. Radix autem eodem præstat effectus.

De

De Smyrna. CAP. LXXIX.

SMYRNIUM, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, copiosa cinctum agnata sobole: folia verò latiora ad terram, infracta, subpinguia, robusta, odore medicato, & cum quadam acrimonia iucundo, colore denique in luteum languescente: habet & umbellam supra caulem, qualis anetho inest: semen rotundum, brassicæ simile, nigrum, acre, myrrhæ sapore, ita ut alterum alterius qualitatem repræsenter: radix verò acris est, odorata, mollis, succosa, faucisque mordens, cortice prædita foris nigro, intus verò pallido aut subalbido. Nascitur in saxosis collibus, locis aridis & incultis angulis. Vim habent radix, herba, ac ipsum quoque semen, excafactoriam. Folia quoque muria condita, olerum instar in cibos veniunt, aluumque sistunt: radix verò pota, prodest contra serpentium morsus: tussis & orthopnoeas mitigat, ac urinæ difficultatibus medetur: imposita verò, recentia oedemata, inflammationes duritiasque discutit, & vulnera ad cicatricem perducit feruescens autem subditæque, abortum infert. Semen renum, lienis ac vesicæ vitium succurrit, menses & secundas pellit: ischiadicis utiliter in vino propinatur, & inflatio-

nes stomachi lenit: sudores item ciet atque ructus. Peculiariter verò potui datur contra hydropem ac febrium circuitus.

De Elaphobosco. CAP. LXXX.

ELAPHOBOSCO caulis est libanotidi aut fœniculo similis, geniculatus: folia duùm digitorum latitudine, prælonga ceu terebinthi, circumfracta, & quodammodo aspera. Habet verò caulis ipse agnatos ramulos multos, qui quidem umbellas gerunt anethi similes, flores subluteos, & semen itidem anethi: radix ferè ad ternùm digitorum longitudinem & vnus crassitudinem accedit, candida, dulcis & esculenta. Sed & caulis recens adhuc ac tenellus, olerum modo in cibos recipitur. Cæterùm huius herbe pabulo ceruas aiunt serpentium moribus resistere: atque idè semen quoque contra serpentium morsus in vino datur.

De Fœniculo. CAP. LXXXI.

FOENICVLI herba si edatur, mammas lacte replet: idem verò potest semen e-pocum, aut cum ptissana decoctum. Comæ autem decoctum bibitum, renum ac vesicæ vitiiis est vtile: quippe quod urinam excieat. Conuenit & à serpente demorsis in vino bibitum, ac menses quoque ciet. In febribus nauseam & stomachi ardorem sedat, ex aqua frigida potum. Contritæ verò radices & cum

cum melle impositæ, canum moribus medentur. Succus caulibus & foliis expressus, & in sole siccatus, oculorum medicamentis vtiliter additur, quæ ad aciem visus excitandam reficiendamve præparantur. Extrahitur & ad eadem valens è recenti semine succus vna cum foliis atque ramulis. Radicibus prætereà prima germinatione succus eodem modo exprimitur. Porro in Iberia, quæ ad Occidentem spectat, liquorem etiam reddit fœniculum, gummi simile. Caulem verò medium, dum florêt herba, demetunt indigenæ, ignique admouent, quò faciliùs vi caloris velut exudans gummi remittat. Id autem est succo ipso efficacius ad oculorum medicamenta.

De Hippomarathro. CAP. LXXXII.

Hippomarathrum, fœniculum est syluestre, procerum: quod semen profert carchryi simile. Radix autem subest odorata, quæ quidem bibita stranguriæ medetur, subditæque menses ciet. Semen porro & ipsa radix potu, ventrem sistunt, contra venenatorum morsus auxiliantur, calculos comminuunt, & regium morbum expurgant. At haustum foliorum decoctum, & lactis abundantiam facit, & fœminas à partu purgat. Traditur & alterum Hippomarathri genus, foliis angustis, exilibus & oblon-

gis: semine rotundo ceu coriandri, acri, odorato, & excalfaciendi vi prædito. Viribus id antedicto respondet, nisi quòd agit imbecillius.

De Dauco. CAP. LXXXIII.

DAUCUM aliqui dircaum vocant. Ac Creticum quidem, foliis est fœniculi similitudine, at minoribus atque tenuioribus, caule dodrantali, umbella coriandri, floribus candidis: atque inter hos semine acri, albo, hirsuto, ac suavis in mandendo odoris. Radix est digitali crassitudine, & dodrantis longitudine. In saxosis apricisque locis prouenit. Alterum verò genus est apio syluestri simile, aroma olens, acre, odoratum, feruentisque gustus. Probatius Creticum. Tertium præterea genus est, foliis coriandri, floribus albis, capite & semine anghi: umbella verò in capite, ceu pastinacæ: semine referta oblongo, ceu cumini, acri. Omnium semen excalfaciendi vim habet. Potum, menses, partus & vrinas pellit, torminibus liberat, veteremque tussim mitigat. Subuenit & à phalangio demorsis in vino potum, & impositum œdemata discutit. Seminis duntaxat ex aliis vsus est: at ex Cretico & radiis, quippe quæ maximè contra venenatorum iniuriam in vino bibatur.

De

De Delphinio. CAP. LXXXIII.

DELPHINIUM surculos emittit ab vna radice duùm dodrantum altitudine, aut etiam maiores: circa quos exiliunt minuta folia, incisuris diuisa, tenuia, & oblonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: vnde & nomen tractum est. Flos violæ albæ similis, purpureo colore: semen in siliquis milio proximum, quo non aliud vtilius in vino bibi potest à scorpione percussis. Aiunt & admota herba scorpiones resolui atque ignauos torpescere: remota verò eadem, sese recolligere. Nascitur in asperis & apricis.

De Delphinio altero. CAP. LXXXV.

Delphinium alterum, quod alij hyacinthum, Romani buccinum vocant, superiori quidem est simile: at foliis & ramulis longè gracilioribus. Viribus etiamnum eisdem cum antedicto pollet: at non est perinde efficax.

De Pyrethro, seu salinari herba.

CAP. LXXXVI.

PYRETHRUM herba est, quæ caulera foliaque profert, vti daucum syluestre & fœniculum: umbellam verò ceu anethi, circumscissæ rotunditatis. Radix longa est, pollicari crassitudine, gustuque feruidissimo. Puitam elicit: atque idè in dentium dolo-

ribus decocta in aceto, collutione auxiliatur. Pituitam etiam eadem commanducata extrahit: & ex oleo inuncta, sudores ciet, contra diuturnos rigores efficax: quin & perfrigeratis resolutivè corporis partibus eximie conducit.

De Libanotide. CAP. LXXXVII.

LIBANOTIS duum est generum: ac vnum quidem frugiferum est, à nonnullis zea aut camplanema dictum: cuius semen cachrys vocatur: folia fœniculi habet, sed crassiora, latioraque: in rotæ speciem humi strata, odorataque: caulem cubiti altitudine ac etiamnum maiorem, multis concavum alis, ac in cacumine umbellam: in qua semen copiosum, candidum, sphondylii simile, rotundum, angulosum, acre, resinofum, ac in mandendo linguam exurens: radix alba & prægrandis, thuris odorem habet. Est & genus alterum antedicto omnino consimile, quod semen gerit latum, nigrum vti sphondylium, odoratum, minime feruens: ac radice nititur, foris quidem nigra, at intus si contundatur alba. Quæ verò sterilis libanotis dicitur, penitus antedictarum similitudinem refert: at neque caulem, neque florem, neque semen profert. In saxosis autem & asperis provenit. Omnium in genere herba trita & imposita, hæmorrhoidum pro-

profluvia sistit, ac sedis inflammationes & condylomata lenit. Concoquit & strumas, atque abscessus qui ad maturationem agrè perducuntur. Siccæ verò radices, cum melle vlcera repurgant. Torminibus quoque medentur, ac venenatorum morfibis conueniunt, in vino bibitæ: menses itidem ac vrinæ pellunt: & impositæ, œdemata vetusta discutiunt. Tam radicis quàm herbæ succus adiecto melle inunctus, oculorum aciem exacuit. Potum verò semen, ad eadem pollet. Sed & comitialibus malis, ac veteribus peccatoris vitiis auxilio est: itémque regio morbo laborantibus, cum pipere ac vino exhibitum. Sudores quoque mouet, cum oleo perunctum. Prodest & ruptis atque conuulsis, itémque podagris, si cum loliacea farina & aceto tritum illinatur. Vitiligines etiamnum purgat, addito aceto quàm acerrimo. Ac semine quidem in potionibus vtendum eius libanotidis quæ cachryn non ferat: quippè illud acre est, & arteriam exasperat. Cæterum Libanotida tradit Theophrastus cum erica nasci, foliis lactuæ syluestris amaræ, ac candidioribus & asperioribus: radice verò breui, quæ potu supernè infernèque purget.

De Cachry. CAP. LXXXVIII.

Cachry vim habet exalfaciendi & vehe-

menter exiccandi: quare commodè Inermatis inferitur: & contra oculorum fluxiones capiti inspergitur, ita vt tertio die tollatur.

De Libanotide coronaria.

CAP. LXXIX.

Libanotis, quam Romani rosmarinum vocant, quaque coronarij vtuntur, virgultis est tenuibus: circa quæ folia exeunt minuta, densa, oblonga & gracilia, subter incana, supernè virentia, graui odore. Vi porro ex-calfactoria pollet, regiúmque morbum sanat, si quis ipsam in aqua decoctam ante exercitationes potui dederit, ac deinde laborantem exercitatum lauet, illique vinum propinet. Acopis denique gleucinóque vnguento admiscetur.

De Sphondylío. CAP. XC.

SPHONDYLIVM folia quidem habet platano quadantenus similia, ad panacis foliorum figuram accedentia: caules verò cubitali altitudine, aut etiam amplius assurgētes, sceniculaceos: semen in cacumine fesseli simile, duplex, verùm latius, candidius & magis acerolum, grauis odoris: flores albos, radicem itidem albam, raphani similitudine. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum ipsius semen, pituitosa per alium excernit, ac medetur etiam hepaticis, ictericis,
(rthop-

orthopnoicis, comitialibus & vulvæ strangulati. Profundiore verò somno captos suffitu renocat. Ex oleo commodè irrigatur in capita phreneticorum, lethargicorum, itémque caput dolentium. Cohibet & herpetas, cum ruta adhibitum. Radix autem regio morbo laborantibus & hepaticis exhibetur. Circumrasa eadem & indita, fistularum callos exedit. Recentis verò floris succus, exulceratis purulentisque auribus accommodatur. Cæterùm reliquorum etiam succorum modo insolatus, ad usum reconditur.

De Ferula. CAP. XCI.

E Viridi ferula medulla epota, utilis est hæmoptoicis atque cœliacis: itémque à viperæ morsis in vino datur, erumpentémque naribus sanguinem linamenti instar indita sistit. Semen verò potum, torminosi auxiliatur: & perunctum ex oleo, sudores ciet. Caules in cibo sumpti, capitis dolores faciunt: iidem muria quoque condiuntur. Ferula itaque caulem profert ternùm plerumque cubitorum: folia verò habet fœniculi, at longè crassiora maioraque. [Sagapenum quoque ex ea proximè radicem vulnerata manat.]

Y. j.

De Peucedano. CAP. XCII.

PEUCE DANVM caulem profert tenuem, gracilem, sceniculo similem: comam verò habet circa radicem, copiosam ac densam: florem luteum: radicem nigram, graui odore, crassam, liquoris plenam. Gignitur in montibus opacis. Excipiendi liquoris ratio hæc est: Tenera radix cultello conciditur, statimque qui profuit è plaga liquor in umbra reponitur. Sub sole siquidem confestim euanescit. Verùm inter colligendum capitis dolorem vertiginemque inducit, nisi quis priùs nares rosaceo perunxerit, eodemque caput irrigauerit. Quæ verò radix liquorem fuderit, deinceps inutilis euadit. Sed & è caulibus, vti & è radice, & liquor & succus elicitor, haud secus ac è mandragora. At succus liquore inefficacior est, ocyùsque expirat. Interdum etiam priùs concreta reperitur lacryma, thuris similitudine, caulibus radicibusque adhærens. Porrò præferitur liquor qui è Sardinia & Samothrace petitur, odore graui, fuluus, feruensque gustu. Ex aceto & rosaceo illitus, prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, diurno capitis dolore vexatis, paralyticis, ischiadicis & conuulsis. Ac in vniuersum omnibus neruorum vitiis ex oleo & aceto conuenienter illinitur. Datur & olfactandus

in

in strangulatu vuluæ: pariterque profundiore somno sopitos excitat. Suffitu quoque serpentes fugat. *Quin* & aurium dolori cum rolaæeo vtiliter instillatur, & ad mitigandum dentium dolorem earum cauernis inditur. Sed & contra tussim efficaciter ex ouo assumitur: itémque spirandi difficultatibus, torminibus, inflationibúsq; subuenit, ventrem leniter emollit, lienem absumit, ac difficiles partus egregiè adiuuat. Facit & potus ad vesicæ renúmq; cruciatus ac distensiones, vuluámque aperit. Radix ad eadem vtilis est, at inefficacior: eius verò decoctum bibit. Arida quoque trita, sordida purgat vlcera, ossium squamas extrahit, veteraque vlcera cicatrice obducit. In cerata denique & malagmata *calfacientia* additur. Radicem eligito recentem, minimè cariosam, solidam & odoris plenam. Cæterùm succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

De Gith, seu Melanthio. CAP. XCIII.

MELANTHIVM, frutex est exiguus, surculis tenuibus, in binúm dodrantum altitudinem, aut etiam amplius, assurgens, foliis veluti senecionis, at multò tenuioribus: capitulo in cacumine paruo ceu papaueris, oblongo, intrinsecus dissèpimentis quibusdam prædito: intra quæ semen

Y. ij.

latet nigrum, acre & odoratum, quod panibus inspergitur. Caput dolentibus illitum fronti subuenit: itémque incipientibus oculorum suffusionibus, tritum cum irino & infusum naribus. Tollit & lentigines, lepras veterésque tumores ac duritias, ex aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit, cum vrina vetere impositum. Dentium quoque dolori cum aceto & tæda coctum colutione prodest. Teretes itidem lumbricos expellit, illito ex aqua vmbilico. Tritum verò, linteolo illigatum & olfactum, distillatione laborantes adiuuat. Pluribus autem diebus continuis sumptum, menses vrinásque ciet, & lac auget. Leuat & spirandi difficultatem, addito nitro potum: auxiliaturque phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pondere bibitum. Incensum quoque, serpentes fugat. Sed & ipsum tradunt largius epotum enecare.

De Silpho. CAP. XCIIII.

SILPHIVM, seu laserpitium, circa Syriam, Armeniam, Mediam & Libyam nascitur. Huius caulis ferulaceus, maspetum appellatur: folia sunt apio similia, semen verò latum. Radix excalfacit, agrè concoquitur, inflationes facit, ac vesicæ quoque noxia est. Strumis atque tuberculis cerato excepta, & sugillatis cum oleo illita, medetur. Ischiadicis

dicis cum irino aut cyprino cerato conuenit: excreſcentia circa ſedem tollit, tegmini mali Punici incocta cum aceto & impoſita: venenis eadem pota reſiſtit: nec non & inſtinctibus ſalibꝫque admixta, ori grata eſt. Colligitur & liquor è radice atque caulibus inciſis. Præfertur iſ modicè ruber atque tranſlucens, myrrhæ æmulus, odorèque valens, minimè porraceus, neque ſaporis immitis & aſperi: qui denique, dum liqueſcit ac diluitur, facilè albefeit. At Cyrenaicus, etiamſi tantillum quis ipſum deguſtauerit, in adorem toto corpore ciet, eſtque odore blandiſſimo: adedè vt ne os quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicus verò & Syriacus viribus minꝫs valent, & magis viroſum reddūt odorem. Porrò liquor omnis anteaquàm ſicceſcat, addito ſagapeno aut fabæ lomento adulteratur: quod maleficium guſtu, odore, viſu, ac diluendo quoque deprehendes. Sunt verò qui caulem, ſilphium: radicem, magudarim: & folia, maſpeta vocauerint. Efficaciſſimus eſt liquor, mox folia, poſtremò caulis. Eſt autem ille acris, inſtationeſque facit: alopecias cum vino, pipere & aceto perunctas ſanat: cum melle illitus, oculorum aciem exacuit, incipientemque ſuffuſionem diſſipat. In dentium doloribus, cauernis ipſorum inditur, aut cum thuræ

Y. iij.

linteolo illigatus circumponitur, aut denique cum hyllopo & ficis in posca decoctis colluitur. A rabioso cane demorsis prodest, vulneribus inpositus: itidémque valet ad omnium quæ virus eiaculantur animantium venenatorúmque telorum iétus, seu potus, seu etiam illitus. Scorpionum plagis oleo dilutus circumlinitur: gangræna obsessis partibus priùs scarificatis infunditur: necnon & carbunculis, cum ruta, nitro & melle, aut etiam per se: clauos callósque priùs circumcisos extrahit, siquidem cerato siccorúmve ficuum carne subactus antea fuerit. Sanat & lichenas recentes ex aceto: itidémque sarcomata & polypos, si cum attrimento sutorio aut æruginè per dies aliquot illinatur: verùm extuberantia forfice extrahi oportet. Arteriis quoque longo tempore exasperatis opitulatur: ac vocem quæ derepente irrauerit aqua dilutis sorbitione confestim expedit. Quin & vnam illitus cum melle reprimat, ac in anginis ex aqua multa vtiliter gargarizatur. Vescentibus lætorem colorem conciliat, ad tussim commodè in sorbili ouo datur, itémque pleuriticis in sorbitionibus. Ictericis verò & hydropticis cum aridis ficis vtiliter exhibetur. Rigores etiam cum pipere ac thure in vino potus discutit. Tetano opisthoronóque distentis

stentis oboli pondere deuorandus datur: hærentes gula hirudines gargarizatus cum aceto decutit. Quibus haustum lac intus concreuerit, & comitialibus, sumptus ex aceto mulso, succurrit. Potus verò cum pipere & myrrha, menses ciet: cœliacos in acinovuæ sumptus adiuuat, denique cum lixiuio potui datus, repentiè conuulsis ruptisque prodest. Ad potiones autem, amygdalis amaribus, ruta aut pane calido dissoluitur. Cæterùm foliorum succus eadem præstat, at liquore multò inefficaciùs. Estur porrò vtiliter cum aceto mulso ad purgandas fauces, maximè verò cum suppressa interceptiue vox est: vescuntur & ipso cum lactucis, erucæ loco. Sed & altera fertur magudaris in Libya nasci, radix laserpitio similis, at minùs crassa, acris verò ac fungosa, nullòque prægnans succo: eiusdem tamen cum laserpitio facultatis.

De Sagapeno. CAP. XCV.

SAGAPENVUM, ferulaceæ herbæ liquor est, quæ quidem in Media nascitur. Præfertur id quod translucet, foris quidem fuluo, intus verò albo colore, medio inter laser & galbanum odore, acrique gustu. Prodest pectoris laterisque dolori, ruptis, conuulsis, ruffibus vetustis: humorésque crassos pulmóni molestos expurgat. Datur & comitia-

Y. iij.

libus, opisthotonicis, lienosis, paralyticis, perfrigeratis, & contra febres per circuitum repetentes in potu, & ad vnguenta quoque vtiliter adhibetur. Sed & menses trahit ac fetus enecat, cum aqua multa potum. Medetur & venenatorum moribus, ex vino sumptum: olfactum etiamnum ex aceto, eas quæ ab vtero strangulantur excitat. Oculorum cicatrices, hebetudines & offusam pupillis caliginem, suffusionisque detergit. Cæterum, ceu laser, ruta, aqua & amaris amygdalis, aut melle panee calente resoluitur.

De Euphorbio.

CAP. XCVI.

EVPHORBIVM, Libyca arbor est, ferulæ speciem habens: quæ quidem in Atlante Mauritanie monte nascitur, acerrimo referta liquore: quem propter eximium feruorem non citra metum incolæ ita colligunt. Quillos ventres lotos arbori circumligant, & è longinquo ipsius caudicem contis hastilibusve vulnerant: confestimque è plaga ceu ex vase quodam copiosus liquor in subditos ventriculos effluit: pars etiam humi præ eruptionis impetu spargitur. Sunt porrò liquoris duo genera: vnum sarcocollæ modo pellucidum, erui magnitudine: alterum in ventriculis quibus excipitur coit, vitri effigie. Adulteratur verò sarcocollæ & glutini

glutini mixtione: sed eligendum transu-
cens & acre. Difficile autem est quod è gustu
petitur saporis experimentum: quippe cum
leui linguæ contactu os accensum diu de-
tineat, adeò vt quicquid deinde exhibetur,
euphorbium esse videatur. Cæterùm id Iuba
in Libya regnante primò inuentum fuisse
in confesso est. Vim porrò habet liquor in-
unctus suffusiones discutiendi, sed potus die
tota exurit: quare melli collyriisque pro a-
crimonia ratione admiscetur. Prodest & co-
xendicum doloribus, in aromatica potione
haustus: ossium verò squamas eadem die re-
mouet. Verùm qui eo vtuntur, oportet ossi-
bus circumiacentem carnem inditis lina-
mentis aut ceratis probè communiant.
Cæterùm tradunt nonnulli, nihil incom-
modi sensuros qui à serpente demorsi fue-
rint, siquidem incisa ossetenus capitis cute
intritus liquor infundatur, vulnúsque po-
stèà consuatur.

De Galbano. CAP. XCVII.

GALBANVM, liquor est nascentis in Sy-
ria ferulæ: id nonnulli Metopium vo-
cant. Est in hoc genere probatissimum,
quod thuris (aut ammoniaci) præbet effi-
giem, grumosum, purum, pingue, minimè
lignosum, at nonnihîl retinens admixti se-
minis ac ipsius quoque ferulæ, odore graui,

neque valdè humidum , neque etiam penitus aridum. Admixtis resina , faba fresa & hammoniaco adulteratur. Excalfacit porrò galbanum, vrit, attrahit atque discutit: mentes ac partus trahit, appositu vel suffitu: lentigines cum aceto & nitro illitum tollit. Deuoratur autè ad tussim veterè, spirandi difficultatè, suspiria, rupta atque conuulsa. Cum vino quoque & myrrha epotum, toxico aduersatur. Sed & simili modo sumptum, partus mortuos extrahit. Imponitur & lateris dolori atque furunculis. Comitiales, vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitatur. Si vratur, fugat nidore venenatas bestias, ac perunctos itidem ab illarum morstu vindicat: serpentes cum sphondylis & oleo admotum necat. Dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum, sedat. Prodesse quoque difficulter meientibus existimatur. Sed & ad potiones, amaris amygdalis & aqua, aut ruta mulsæve aut calido pane resoluitur: aliàs verò meconio, æræve vsto aut felle liquido. Porrò si purgare galbanum voles, in feruentem aquam demittito: nam vbi liquatum fuerit, sordes ex parte fluitabunt, quas ita facillè separabis: dein galbanum ipsum mundo raroque linteo illigatum in ærea pyxide aut fictili vase ita suspendito, vt ne fasciculus nodulæve vasis innumi

inum contingat, opertúmque vas in feruidam aquam demittito. Sic enim quod vtile præstantiúsque fuerit, veluti per colum eliquescet: lignosum verò quicquid fuerit, intra linteum remanebit.

De Hammoniaco. CAP. XCVIII.

EST & Hammoniacum ferulæ liquor, quæ in ea gignitur Africa parte, quæ est iuxta Cyrenen. Totus cum radice frutex, Agasyllis appellatur. Maximè probatur quod bene coloratum est, ligni & calculorum expers, thuris glebarum granorúmve similitudine, syncerum ac densum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans, & gustu amarum. Hoc genus thrausma, quasi fragmentum seu friaturam dicas, appellatur: alterum quod terræ calculorúmve est particeps, phyrama, id est, mixtura seu miscella. Gignitur verò succus is in Africa iuxta Hammonis templum è ferulacea stillans arbore. Vim habet molliendi, attrahendi, calfaciendi, atque duritias & panos discutiendi. Potum, aluum subducit, partúsque extrahit: lienem verò consumit, cum aceto drachmæ pondere haustum, & articulorum coxendicúmque doloribus liberat. Auxilio quoque est anhelatoribus, orthopnoëicis & comitialibus: item quibus humor intra pectus hæret, si ex melle delingatur, aut cum

prissana succo sorbeatur. Cruentitas etiam vrinas pellit: necnon & oculorum albugines abstergit, & genarum scabritias abluunt. Tritum autem ex aceto & impositum, lienis iocinerisque duritias emollit. Sed & tophos seu nodos dissolvit qui circum articulos occalluerunt, cum melle adhibitum, aut etiam pici admixtum. Facit & ad lassitudines & ischiadas: si additis aceto, nitro & cyprino oleo, acopi vice perungantur.

De Sarcocolla. CAP. XCIX.

SARCOCOLLA lacryma est arboris in Perside nascentis, thuri tenui similis, subfulva, gustu amariuscula. Vim habet vulnera glutinandi, & oculorum fluxiones inhibendi. Inferitur & emplastris. Caterum admixto gummi adulteratur.

De Glancio. CAP. C.

GLANCIVM succus est herbae quae ad Hierapolin Syriae nascitur, foliis ferè cornuti papaveris, pinguioribus tamen & in terram sparsis, graeolentibus & gustanti amarioribus: quaeque sunt crocei coloris, succo copioso praedita. Folia in ollam coniecta semifrigidis clibanis calfaciunt indigenae, vsquedum flaccescant: deinde contusis succum exprimunt. Est porrò eius vsus ad oculorum affectus circa principia: quippe cum refrigerandi vim habeat.

De

De Glutino. CAP. CI.

GLUTINVM quod xylocollam vel taurocollam vocat, præstantissimum Rhodiacum, quod è coriis bubulis conficitur. Candidum verò id est atque translucens: at nigrum, minùs probatur. Resolutum in aceto, impetigines lepralque summæ cutis delet. Ex aqua verò calida dilutum & illitum, non patitur ambusta in pustulas attolli. Vulnerarium quoque est, si melle & aceto diluatur.

De Ichthyocolla. CAP. CII.

ICHTHYOCOLLA, hoc est, piscium glutin, venter est piscis cetacci. Præstat natione Pontica, candicans, subaspera, minimè scabra, & quæ celerrimè liquefcit. Vtilis est in emplastris cephalicis, leprarúmque medicaminibus, & tetanothris quæ faciei cutem erugant & extendunt.

De Visco. CAP. CIII.

VISCVM optimum quod recens est, colore intus porraceo, extrà verò subflavo, quòdque nil habet asperi aut furfuracei. Confit è fructu quodam rotundo fruticis in robore nascentis, foliis buxo similibus. Contunditur fructus, deinde lauatur, tandemque in aqua decoquitur. Sunt qui acinos cominanducantes, ipsum conficiant. Gignitur quoque in malo, pyro & plerisq;

aliis arboribus: atque etiam apud fruticum quorundam radices inuenitur. Discutit, emollit, attrahit: tubercula, parotidas alióque abscessus maturat, resinæ parique cera admixtum: epinyctidas quoque in splenio sanat. Vetera autem vlcera, malignóque abscessus cum thure mollit: lienémque absumit, cum calce aut gagate Asióve lapide coctum & impositum. Ungues quoque extrahit, cum arsenico aut sandaracha illitum. Cæterum cum calce vini que face mistum, suam vim intendit.

De Aparine. CAP. CIIII.

APARINE, quam alij ampelocarpum, alij omphalocarpum, alij philanthropum, alij denique ixum quasi viscum vocant, ramis multis fruticat, iis que paruis, quadrangulis, asperis: folia, ceu & rubiæ, ramulos in orbem cingunt per interualla. Flores sunt candidi: semen durum, album, rotundum, in medio quodammodo concuum instar umbilici: herba ipsa vestibus adhærescit. Ea verò pastores coli vice vtuntur, ad eximendos è lacte pilos. Seminis, caulium ac foliorum expressus succus è vino potus, contra phalangiorum viperarúmque morsus præbet auxilium. Idem auribus infusus, earum doloribus medetur. Cæterum herba ipsa si axungia trita excipiat, strumas discutit.

De Alyſſo. CAP. CV.

ALYSSON, suffrutex est exiguus, subasper, foliis rotundis: iuxta quæ fructus est duplicium scutulorum effigie, in quo semen quadantenus latum. Nascitur in montibus asperisque locis. Huius decoctum potum, soluit singultus qui sunt citra febrim. Idem præstat, si teneatur vel olfiat. At cum melle tritum, lentigines & maculas à Solis ardore contractas emendat. Sed & existimatur canis rabidi morsui mederi, contusum in eduliis & exhibitum. Quin & in domo suspensum, salutare ac tum hominibus tum aliis animalibus fascini amuletum esse fertur. Panno verò puniceo circumligatum, pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. CAP. CVI.

ASCLEPIAS ramulos emittit longos, in quibus folia longa, hederacea: radices numerosas, tenues, odoratas: florem graueolentem, semen ceu securidacæ. Nascitur in montibus. Radices in vino potæ, torminibus, & contra venenatorum animalium morsus, auxiliantur. Folia verò imposita, mammarum ac vuluæ malignis vitiis conferunt.

De Atractylide. CAP. CVII.

ATRACTYLIS, spina est cnicò similis, sed quæ in summis virgultis folia mul-

tò longiora proferat: maior autem pars nuda est & aspera, qua etiam fœminæ pro colu vruntur. Capitula etiam gerit in cacumine aculeata, florémque pallidum: radix tenuis est atque supernacua. Huius folia, coma & femen, trita potaque cum pipere ac vino, à scorpione percussis succurrunt. Tradunt & nonnulli, percussos, quandiu herbam eam tenuerint, cruciatum non sentire: sed illa deposita, statim dolere.

De Polyenemo. CAP. CVIII.

POLYCNEMON, frutex est surculosus, foliis origani, caule geniculis multis intercepto, vti pulegij. Neque verò umbellam habet, sed paruos in cacumine corymbos cum acri quadam odoris iucunditate. Seu recens, seu aridum ex aqua impositum, efficaciter vulnera glutinat: sed quinto die solui debet. Ad stranguriam itidem & rupta ex vino bibitur.

De Clinopodio. CAP. CIX.

CLINOPODIUM exiguus frutex est, etiam surculosus, duùm dodrantum altitudine, qui quidem in petrosis nascitur: foliis serpyllo similibus, & floribus [orbiculato suo ambitu] lecti pedum speciem præbentibus, ex interuallis marrubij modo dispositis. Bibitur herba ipsiusque decoctum ad venenatorum animalium morsus,
con-

conuulsa, ruptaque & stranguriam. Pellit & menses atque partus. Verrucas penfiles, quas acrochordonas vocant, auellit, aliquot diebus epotum. Aluum quoque sistit ad tertias decoctum & potum, siquidem febris absit, in vino: sin minus, ex aqua.

De Leontopetalo. CAP. CX.

LEONTOPETALVM caulem profert dordrantalem, aut etiam altiorem, plurimis alis concavum: in quarum cacuminibus siliquæ sunt cicerum modo, ac in his duo triaue minuta semina, flores punicei, anemonæ similes, folia brassicæ, papaueris foliorum diuisura: radix nigra, rapo similis, quæ eminentias eeu nodos quosdam habet. Nascitur in aruis, ac inter segetes. Radix ex vino pota, commorsis à serpente auxiliatur, dolorem omnem celeriter eximens. Miscetur & ischiadicorum clysteribus.

De Teucriso. CAP. CXI.

TEVCRIVM sunt qui etiam chamædryn appellant. Herba est virgæ speciem præ se ferens, trislagini similis, tenui folio ac ciceris figura. In Cilicia iuxta Gentiadem & Cissadem appellatam vbertim prouenit. Recens cum posca, vel etiam aridæ feruectactæ ius, potu potenter lienem consumendi vim habet. Sed & lienosis imponitur cum ficis & aceto: venenatorum

Z. j.

autem animalium morsibus, ex aceto solone sicis.

De Trissagine. CAP. CXII.

TRISSAGO Græcis chamædrys, quibusdam chamædrops, aliis linodrys dicitur. Sunt & qui eam ipsam Teucrium appellauerint, propterea quod cum teucrio quandam seruet similitudinem. Nascitur in asperis ac petrosis locis. Est verò frutex exiguus, dodrantalis, folia habens exigua, effigie & diuisura quercus, amara: florem penè purpureum ac pusillum. Carpi ipsam semine prægnantem oportet. Recens in aqua decocta, potu conuulsis, tussi, lieni indurato, vrina difficultate laborantibus ac incipientibus hydropicis auxiliatur. Ciet etiam menses, atque partus extrahit, lienemque ex aceto pota consumit. Est & aduersus venenata animantia potu ex vino illitumque efficax. Sed & trita, in catapotia redigi potest ad supradicta. Efficax quoque est ad repurganda vetera vlcera cum melle. Trita verò cum oleo & illita, caligines oculorum discutit. Denique exalfacit perunctione.

De Leucade. CAP. CXIII.

LEVCA montana latioribus foliis est quàm satiua, semine verò acriore, amariore atque etiam ori magis ingrato: attamen quàm satiua efficacior habetur. Vtraque cum

cum vino & illitu & potu contra virulentorum animalium, maximèque marinorum, venena efficax.

De Lychnide coronaria.

CAP. CXIIII.

LYCHNIS coronaria flore est albæ violæ, sed purpureo: qui quidem in corollas nectitur. Semen in vino potum, à scorpione ictis auxiliatur.

De Lychnide sylvestri. CAP. CXV.

Lychnis sylvestris, omni ex parte fatiux similis. Semen duabus drachmis potum, biliosa per aluum detrahit, & ictis à scorpione subuenit. Sed & aiunt scorpiones hac herba admota torpescere, profrólque inertes & ad laedendum inefficaces reddi.

De Lilio. CAP. CXVI.

LILI regij flos coronarius est: lirinum nonnulli vocant: ex eoque paratur unguentum, quod aliqui lirinum, alij susinum appellant, neruos, priuatimque vuluæ duritias, emolliens. Herba folia imposita, serpentium moribus opitulatur: feruefacta quoque, adustis proficiunt: aceto verò condita, vulneribus profunt. Ex eorundem succo in æneo vase decocto, adiectis aceto & melle, liquidum fit medicamentum, veteribus vlceribus recentibúsq; vulneribus vtile. Inassata radix & ex rosaceo trita, igni

Z. ij.

ambusta sanat, vuluam emollit, menstrua
 et, vicerâque cicatrice obducit. Cum mei-
 le autem detrita, præcis, neruis luxatisque
 medetur: alphòsque, lepras & furfures e-
 mendat. Quin & vlcera in capite manantia
 exterget, facièmque purgat simul & erugat.
 Eadem trita cum aceto aut hyoscyami foliis
 & farina tritici, testium inflammationes de-
 mulcet. Semen verò potum, serpentium
 moribus aduersatur: erysipelatis autem se-
 men & folia trita ex vino imponuntur.
 Tradunt porrò nonnulli, etiam purpureos
 nasci liliorum flores. Caterùm in Syria &
 & Pisdia Pamphylia lilia vnguento confi-
 endo efficacissima nascuntur.

De Ballo. CAP. CXVII.

BALLOTE, seu marrubium nigrum, cau-
 les edit quadrangulos, nigricantes, sub-
 hirsutos, ab vna radice numerosos, foliis
 marrubij: at maioribus, rotundioribus, ni-
 gris & hirsutis, caulem per interualla cin-
 gentibus apiastri similitudine, atque etiam
 graecolentibus. Vnde & hanc aliqui apia-
 itrum vocauère. Sed & flores candidi vnà
 cum foliis orbiculatim caules ipsos am-
 biunt. Huius folia ex sale imposita, aduersus
 canis morsus efficacia sunt. Feruèti verò ci-
 nere cocta dū flaccescāt, condylomata repri-
 muat, sordidaq; vlcera cum melle purgant.

Di

De Apiastro. CAP. CXVIII.

APIASTRUM, quod Græci melissophylon, & aliò nomine melittanam, vocant, quoniam apes ea herba delectantur, foliis & cauliculis antè memoratæ ballotæ similis est: attamen maioribus & tenuioribus, nequè ita hirsutis, citreum verò malum redolentibus. Folia cum vino pota atque etiam imposita, prosunt contra scorpionum ictus, necnon & phalangiorum canisque rabidi morsus. Eorundem decoctum fotu ad eadem valet. Conuenit etiamnum foeminarum defensionibus ad eiendos menses. Coluitur & in dentium doloribus; atque etiam dysentericis infunditur. *Folia quoque addito nitro bibita, iis auxiliantur qui à fungis strangulantur, necnon torminosis: orthopnoicis verò, in eclegmate sumpta. Cæterum imposita cum sale, strumas discutunt, itémque vlcera purgant: sed & articulares dolores illita sedant.*

De Marrubio. CAP. CXIX.

MARRUBIUM frutex est ab vna radice ramosus, subhirsutus; candicans, virgis quadrangularibus: folium pollicem æquat, subrotundum, villosum, rugosum, gustu amaro: Semen est in caulibus ex interuallis: flores verticillato ambitu asperi. Nasceitur circa domorum areas & rudecta.

Z. iij.

Huius foliorum siccorum simul & seminis decoctum ex aqua, aut etiam recentium foliorum succus vnà cum melle, tabidis, suspiriosis ac tussientibus exhibetur. Crassam quoque pituitam pectore contentam, amixta iride sicca, excreatione purgat. Datur & mulieribus quæ non purgantur, ad euocanda menstrua, secundasque pellendas: intermque difficilè parientibus, atque etiam his qui à venenatis bestiis commorfi sunt, necnon & iis qui venena hauserunt: attamen vesicam ac renes offendit. Folia cum melle illita, sordida purgant vlcera: pterygia nomasque sistunt, & laterum dolores mitigant. Sed & succus foliis contusis expressus & in sole spissatus coactusve, ad eadem pollet. Cum vino quoque ac melle inunctus, oculorum claritatem adiuuat: per nares itidem regium morbum expurgat. Denique aurium doloribus per se & cum rosaceo conuenienter instillatur.

De Stachy. CAP. CXX.

STACHYS frutex est marrubio similis, sed saliquantò longior, & folia proferens numerosa, rara, subhirsuta, dura, odoris iucundi, candida: & complures virgulas ab eadem radice exeuntes, quàm marrubij candidiores. Nascitur in mōtosis & asperis locis. Vim habet excalectoriam & acrem: ideòque folio-

Foliorum decoctum menstrua secundasque
potu pellit.

De Phyllitide. CAP. CXXI.

PHYLLITIS folia promit runci simi-
lia, sed oblongiora & magis virentia, se-
na septenave, recta: quæque parte anteriore
lævia cernuntur, posteriore verò, tenues
quasi vermiculos annexos ostendunt. Nasci-
tur in vmbrosis locis ac viridariis, gustu a-
cerbo. Neque verò caulem, neque semen,
neque florem profert. Folia in vino pota,
serpentium morsibus aduersantur. Quadru-
pedibus icidem per os infusa auxilio sunt.
Bibuntur & ad dysenteriam & ad diar-
rhœam.

De Phalangio. CAP. CXXII.

PHALANGIVM aliqui phalangiten, alij
etiam leucacantham appellant. Ramuli
ei sunt duo aut tres pluresve, inter se distan-
tes: flores candidi, liliaceis similes, incisuras
multas habentes. Semen verò latum, ni-
grum, ad dimidiatam lentis figuram, sed mul-
tò gracilius. Radicula parua, tenuis, & dum
è terra eruitur, coloris herbacei: postea ve-
rò, contrahit sese. Nascitur in collibus. Fo-
lia, semen & flos, siquidem ex vino biban-
tur, contra scorpionum ictus phalangio-
rumque morsus auxiliantur: tormina quo-
que discutunt.

.Z. iij.

De Trifolio. CAP. CXXIII.

TRIFOLIUM Græci triphyllon, alij oxytriphylon, alij menyanthes, alij asphaltium, alij denique encium vocant. Frutex est supra cubiti altitudinem assurgens, ac virgas habens tenues, nigras, iunceas, non sine ramulorum appendiculis: in quibus folia exeunt loti arboris foliorum similitudine, eaque terna in singulis germinibus. Olor illorum vbi recens nata sunt, rutæ: posteaquàm verò adoleuerunt, bitumini proximus. Florem verò edit purpureum, ac semen quadantenus latum & subhirsutum, ab altera extremitate veluti corniculum gerens. Radix autem tenuis, longa, ac firma validaque est. Semen & folia in aqua pota, pleuriticis, vrinæ difficultate laborantibus, comitialibus, hydropicis incipientibus, ac scētinis vuluæ strangulationi opportunis auxiliantur: menses quoque ciunt. Sed è semine, ternæ drachmæ: è foliis verò, quaternæ exhiberi debent. Succurrunt & venenatorum moribus folia trita ex aceto mulso pota. Tradunt verò nonnulli, totius fruticis, radicis inquàm & foliorum decoctum fotu dolores eorum mitigare, quos serpentes morderint: verùm si qua sanatus quispiam fuerit aqua, alius aliquis foueatur qui vlcus habuerit, perinde affici vt qui demorsus fuere.

Quidam

Quidam terna folia aut totidem semina in tertianis cum vino potui dedere, & in quartanis quaterna, ceu quæ febrim circuitus finiant atque discutiant. Cæterum radix antidotis inferitur.

De Polio. CAP. CXXIII.

POLIUM quoddam montanum, cui etiam teuthris nomen est, & cuius est usus. Exiguus frutex est, tenuis, candidus, dodrantalis, & semine refertus: capitulo in cacumine quandam corymbi speciem præferente, paruo, cæsarici canæ simili, & gratulente cum aliquantula odoris iucunditate. Alterum fruticosius est, non usque adeo valens odore, ac viribus inefficacius. Decoctum ipsorum epotum, succurrit venenatorum moribus, hydropicis & arquatibus: splenicis autem ex aceto propinatur. Sed capitis dolorem ciet, stomachumque malè habet. Ducit verò etiam aluum ac menses. Cæterum substratum suffitumve polium, venenatas bestias abigit: impositum verò, vulnera conglutinat.

De Scordio. CAP. CXXV.

SCORDIUM in montanis & palustribus locis nascitur. Folia habet triflaginis similitudine, at maiora, neque ita per ambitum incisuris diuisa, aliquantum verò alium redolentia, astringentia & gustu amara:

cauliculos autem quadrangulos, è quibus flos subruher emicat. Vini habet herba ex-calfactoriam, urinamque cit. Recens trita, itémque arida, decocta in vino, aduersus ser-pentium morsus, venenâque propinatur: ad stomachi verò risiones, dysenteriam, & vri-næ difficultatem, binis drachmis ex hydro-melite. sed & pus crassius pectore expellit. Fa-cit & arida ad veterem tussim, rupta, conuul-saque, si cū nasturtio, melle ac resina in ecle-gmate miscatur: diurnam quoque hypo-chondrij inflammationem cerato excepta lenit: valet itidem ad podagram, ex aceto a-cri oblita aut ex aqua imposta: subdita ve-rò, menses mouet. Quin & vulnera conglu-tinat, vetera vlcera repurgat, & cum melle ad cicatricem perducit. Sicca verò, carnis excrescentias cohibet. Sed & expressus ex ea succus, ad eadem vitia bibitur. Verùm effica-cissimum Ponticum, Creticumque.

De Tussilagine. CAP. CXXVI.

TVSSILAGINI folia sunt hederaceis similia, sed maiuscula, sena septenave à radice prodeuntia, infernè subalbida, super-nè verò virentia, pluribus angulis prædita: caulis palmi altitudine, flos ex luteo albi-cans, qui verno tempore prodit, at quamprimum vnâ cum caule amittitur. Ex quo factum vt nonnulli herbam hanc sine caule
ac

ac sine flore esse existimauerint. Radix tenuis, nec superuacua. Nascitur circa scaturigines aquarum, & riguis locis. Folia trita, ex melle imposita, erysipelatis omnique inflammationi medentur: suffita verò arida, ita vt ex iis fumus per infundibulum hianti ore excipiat hauriatúrque, eos sanant qui sicca tussi & orthopnoea infestantur: pectoris etiamnum vomicas rumpunt. Eundem effectum præbet suffita radix: sed & decocta in hydromelite ac epota, partus emortuos eiicit.

De Artemisia. CAP. CXXVII.

ARTEMISIA in maritimis plerunque nascitur, herba fruticosa, absinthij similitudine, nisi quòd est maioribus pinguioribusque foliis: quanquam est quædam lætior habitiorque, foliis virgultisque latioribus, altera verò, tenuioribus. Flores sunt parui, tennes, candidi & graucolentes: æstate autem floret. Sunt qui in Mediterraneis artemisiam monoclonon appellant, herbulam gracili surculo, simplici caule donatam, valde pusillam, attamen floribus refertam tenuibus, & ad fuluum colorem accedentibus. Hæc quàm præcedens iucundiolem afflat odorem. Vtraque exalfacit & attenuat. Feruifactæ insidentibus fœminis profunt ad extrahendos menses, partus secundasque:

itēque ad vulvæ præclusionem & inflammationem. Valent etiamnum ad comminuendos calculos, remorātamque urinam elicendam. Quinetiam herba ipsa copiosior imo ventri imposita, menses ciet. Succus ex eadem expressus, cum myrrha subactus vulvæque subditus, eadem quæ & infusus ex utero trahit. Sed & coma eorundem educendorum gratia ternis drachmis propinatur.

De Artemisia tenuifolia.

CAP. CXXVIII.

Habetur & Artemisia tenuifolia, quæ circa riuulos ac sepes & in agris frumentariis nascitur. Huius flores & folia si contriueris, sampluchi odorem expirant. Si quis igitur herbam eam tufam, & cum oleo amygdalino bene subactam more malagmatis dolenti stomacho impoluerit, sanabitur. Quod si quis etiam neruorum dolore tentetur, eius contritæ succo expresso & mixto cum oleo rosaceo, illum si perunxeris, curabitur.

De Ambrosia. CAP. CXXIX.

AMBROSIA, quam alij botryn, alij botryn artemisiam appellant, exiguus frutex est, trium palmorum altitudine, ramosus: folia circa imum caulem habet exigua, cœcūta: cauliculos verò minutis seminibus, quasi racemulis, qui nunquam florent,
refer-

refertos: est is odore vinoso, ac suavis. Radix tenuis, & durum palmorum longitudine. Nescitur in coronas apud Cappadoces. Vis eius, reprimere, repellere & illitu astringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

De Botry. CAP. CXXX.

BOTRYS herba est lutea tota, fruticosa, latè sparsa, & alis compluribus prædita. Semen circa totos ramulos nascitur: folia cichorio similia, numerosa. Herba verò tota suauiter admodum olet: quamobrem vestibus etiam interponitur. Inuenitur verò potissimum circa profuentes aquas, & in torrentium ripis. Pota ex vino, orthopnoæa mulcendi vim habet. Et hanc Cappadoces ambrosiam vocant, alij artemisiam.

De Geranio. CAP. CXXXI.

GERANIUM folio est anemones, incisuris diuiso, at longiore: radice prope modum rotunda, dulci & esui apta. Hæc drachmæ pondere in vino pota, vuluæ inflationes discutit. Vocatur & à nonnullis geranium alterum, quod caliculos habet tenues, lanuginosos, binum palmorum altitudine: folia verò ceu maluæ, & in summis alis sursum spectantes eminentias quasdam, veluti gruû capitula cû suis rostris, aut dentes caninos. Sed nullius est in medicina vsus.

De Gnaphalio. CAP. CXXXII.

GNAPHALII foliis albis mollibusque pro tomento vtuntur. Efficaciter autē ad dysenteria in vino austero propinatur.

De Typha. CAP. CXXXIII.

TYPHA folium profert cyperidi simile, caulem læuem & æquabilem, quem in cacumine flos ambit densus, quisque in pappos soluitur. Eum aliqui paniculam nominant. Huius flos vetere suillo adipe loto exceptus, ambustis medetur. Gignitur autem in paludibus & aquis stagnantibus.

De Circea. CAP. CXXXIII.

CIRCEA, quam dirceam aliqui vocant, folia gerit hortensis solani, ac propagines crebras: flores nigros, pusillos, numerosos: semen milij figura, quibusdam veluti corniculis inuolutum: radices dodrantes, ternas quaternasve, albas, odoratas, & exalfaciendi vi præditas. Nascitur maximè locis petrosis & apricis perflabilibus. Radix vnciarum quatuor pondere tusa, & in vini dulcis heminis sex diem noctemque macerata, triduoque bibita, vuluam expurgat. At semen in sorbitionibus assumptum, lactis vbertatem præstat.

De Oenanthe. CAP. CXXXV.

OENANTHEN alij leucanthon nominant. Folia edit pastinacæ: flores candi-

eandidos: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem denique magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Semen, caulis ac folia, ad secundas pellendas cum vino mulso propinquantur. Ipsa quoque radix è vino, ad stranguriam regiúmque morbum utilis.

De Conyza. CAP. CXXXVI.

CONYZA quædam parua vocatur, odore præstantior: maior altera, quæ frutice altior est, foliisque latioribus atque graueolens. Vtriusque folia oleæ similia, at hirsuta & pingua. Et maioris quidem conyzæ caulis in binúm cubitorum altitudinem assurgit: minoris verè, pedem æquat. Flos squalidus est, lutei coloris & subamarus, ac in pappos abit: radices autem, superuacua. Frutex cum foliis, substratu suffitúque venenatas bestias fugat, culices abigit, ac pulices quoque necat. Folia utiliter imponuntur serpentium moribus, tuberculis atque vulneribus. Flores etiam ac folia, ad menses partúsque pellendos in vino bibuntur: itèrque contra stranguriam, tormina morbúmque regium. Eadem ex aceto pota, comitiales adiuuant. *Quin* & decoctum, in festu vuluæ vitiis medetur, mensèsque purgat. Subditus autem succus, abortum infert. Sed & herba ex oleo peruncta, contra rigores

est efficax. Tenuior verò, etiam capitis dolores imposita sanat. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore molliorèque, foliis mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis. Minimè autem pinguis ea est: at odore longè grauior, atque adedò inuicundior simul & inefficacior. Locis aquosis prouenit.

De Hemerocalle. CAP. CXXXVII.

HEMEROCALLIS caulem foliâque habet lilij, sed porri modo virentia. Flores in singulis scapi propaginibus terni quaternive erumpunt, lilij diuisura, cum dehiscere coeperint, saturatiore verò ochræ colore: radix prægrandi bulbo similis est: quæ quidem trita potaque, aut cum melle & lana subdita in pello, aquam & sanguinem inutilem educit. Folia verò trita illitaque, mammarum à partu inflammationes, necnon & oculorum epiphoras mitigant. Cæterùm & radix & folia, igni ambustis vtiliter imponuntur.

De Leucoïon seu Viola alba.

CAP. CXXXVIII.

LEVCOION vulgaris est notitiæ: sed est in floribus differentia. Nam que aut albi, aut lutei, aut cærulei, aut etiam purpurei reperiuntur. Est porrò leucoïon luteum inter cætera præcipuè in medicina vsus: quippe cuius aridi flores serueti, in deflessionibus

valent

valent cōtra vuluę inflāmationes, mēstruāq; pellunt. Cerato verò excepti, rimas sedis: cum melle autem, oris vlcera, quæ aphthæ dicuntur, sanant. At semen duūm drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle subditum, menses, secundas & partus extrahit. Cæterūm radices ex aceto illitæ, lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

De Crataegono. CAP. CXXXIX.

CRATAEGONON, siue, vt alijs placet, Crataeonon, folia habet melampyri: plures autem ab vna radice emicant cūlmi, geniculati: semen est milio simile. Nascitur vt plurimum locis opacis & frutetosis. Est autem vehementer acre. Traditur à quibusdam, seminis potum efficere vt mulier virilis sexus fœtum pariat, siquidem post menses purgatos, anteaquam cum viro congregiatur, ter die ieiuna semen tribus obolis in aquæ cyathis duobus bibat, ad dies quadraginta: bibat & ipsum vir modo consimili, ac totidem etiam diebus, deindēque cum illa coëat.

De Phyllo. CAP. CXL.

PHYLLON, alij elæophyllon, bryoniam alij nominant: in saxosis nascitur. Ac illud quidem quod thelygonon dicitur, veluti bryon oleæ pallidius gerit: folio verò est magis herbacei coloris: caule tenui, breui:

Aa. j.

radice gracili: flore albo: semine papaueris, maiusculo. Arrhenogonon verò cæterà antedicto simile: semine tantùm differt: habet enim racemosum, ei quodammodo simile quod, postquàm defloruit olea, primulùm emergit atque conspicitur. Perhibetur autem, arrhenogoni potu mares generari: thelygoni verò, fœminas. Hæc memoriæ prodidit Cræteus: quanquam talia mihi videntur historiatenus, tanquam fama auditio-nève accepta, proponere.

De Orchis seu testiculo. CAP. CXLI.

ORCHIS, quem alij cynosorchin, quasi canis testiculum, vocant, foliis est circa caulis imam partem in terra stratis, mollibus, oleæ similibus, at longioribus: caule palmari, in quo flores purpurascens emicant: radice bulbosa, oblonga, gemina, angusta, oliuarum instar: quarum vna superior est, altera inferior: & hæc quidem plenior ac mollior, illa durior ac rugosa. Radix cocta ut bulbus estur. Sed & de his radicibus memoriæ proditur, si maiorem edant viri, mares generari: si minorem fœminæ, alterum sexum. Insuper autem proditum est, in Thesalia mulieres teneram è lacte caprino propinare ad excitandam libidinem: aridam verò, ad eandem inhibendam: atque ab vnius potu alterius vires exolui. Nascitur in saxosis & sabuletis.

De Testiculo altero. CAP. CXLII.

Testiculus alter, quem alij, velut & Andreas, Serapiada vocant, propter radicis multiplicem vsum, foliis est porri, oblongis, at latioribus & pinguibus, ex alarum finu inflexis: cauliculis palmaribus, ac floribus penè purpureis: radix autem subiacet testiculis similis. Hæc imposita, œdemata dissipat, vlcera repurgat, herpetem sistit: fistulas quoque abolet, & illita, partes inflammatas demulcet. Arida eadem inspersa, nomas cohibet, sanâtque putrescentia & cacoëthe oris vlcera. Aluum denique sistit, è vino pota. Sed & de hac radice eadem, quæ de antè memorata testiculi canini radice, narrantur.

De Satyrio. CAP. CXLIII.

SATYRIUM alij trifolium vocant, quoniam vt plurimum terna folia in terram conuexa proferat, rumici aut lilii similia, attamen minora atque rubescentia: caulem gerit nudum, cubitalem: florem lilij effigie, candidum: radicem bulbosam, mali magnitudine, rufam, intus verò albam, oui instar, sapore dulcem orique gratam. Hanc in vino nigro austero bibere oportet, contra opisthotonõ. Ipsa quoque vttere, si cum mulierem habere volueris. Eam enim etiam ad venereos impetus concitatricem vim habere affirmant.

Aa. ij.

De Satyrio Erythronio.

CAP. CXLIIII.

Satyrium Erythronium siue erythraëum, semen habet lini similitudine, at maius, firmum, splendens ac læue: quod fertur etiam non secus atque scincus libidinem excitare. Est verò cortex radicis aliquantum gracilis ac rufus: interna autem pars, alba, sapore dulci, orique grata. In apricis & montosis locis enascitur. Proditur & radix, si modò manu teneatur, Venerem stimulare, eoque magis, si bibatur in vino.

De Hormino.

CAP. CXLV.

HORMINVM, herba est foliis marrubio similis: caule quadrágulo, semicubitali, circa quem eminentiæ siliquis similes conspiciuntur, quæ quidem radicem versus spectant, & in quibus semen diuersum recluditur. Siquidem in syluestri rotundum fuscumque reperitur: at in altero oblongum & nigrius, cuius & vsus est. Creditur enim in vino bibitum, etiam Venerem stimulare. Purgat verò cum melle oculorum argema & albugines: illitumque ex aqua, etiam cedemata discutit, & infixos aculeos è corpore extrahit. Sed & imposita herba, hæc eadem præstat. Syluestre autem magis viribus pollet: quamobrem etiam vnguentis, præsertimque glucino immiscetur.

De

De Hedyfaro. CAP. CXLVI.

HEDYSARVM, quod vnguentarij pelecintam, id est, securidacam, vocant, frutex est minutis foliis, riceri similibus: siliquis verò cornicula referentibus, in quibus semen fuluum, quod ancipitem securim æmulatur, (vnde & nomen accepit) gustu amarum, stomachoque in potu vtile. Additur & in antidota. Cum melle verò subditum, ante coitum spem partus adimere creditur. Cæterùm inter triticum & hordea nascitur.

De Onofmate. CAP. CXLVII.

ONO S M A alij osmadem, alij phlonitim, alij denique ononim vocant: folia habet ad similitudinem anchusæ, oblonga, mollia, quatuor digitorum longitudine & vnus latitudine, in terra iacentia, denique anchusæ foliis quàm simillima. Est autem sine caule, sine semine, sine flore. Radicula verò subest longiuscula, infirma, tenuis, ac modicè rubescens. Gignitur in asperis. Folia in vino pota, partus extrahunt. Sed & prægnans si herbam eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphaea. CAP. CXLVIII.

NYMPHAEA in paludibus stagnantibusque aquis nascitur: folia verò habet Ægyptiæ fabæ similia, at minora oblongioraque, plura ab vna eadèmq; radice

Aa. iij.

prodeuntia: quorum alia super aquam quodammodo extant, alia in ea ipsa demerguntur, florem album, lilio similem, in quo medium croceum est. At cum defloruerit, calyculus rotundus, figura malo aut papaueris capiti similis, idemque niger, extuberat: in quo semen nigrum, latum, densum, atque gustanti lentum glutinosumve recluditur. Caulis est læuis, minimè crassus, niger, Ægyptiæ fabæ cauli similis: radix nigra, scabra, clauæ similis, quæ autumno secatur. Ea sicca cum vino pota, cœliacis ac dysentericis auxiliatur, lienemque consumit. Stomachi quoque ac vesicæ doloribus sedandis ipsa radix imponitur, & alphas ex aqua emendat: alopeciiis et iamnum cum pice imposita medetur. Eadem contra Veneris insomnia bibitur, siquidem illa in totum adimit: quin & aliquot diebus continenter epota, genitale ita infirmit, vt arrigi minimè possit. Idem porro seminis quoque poti effectus est. Caterùm à nymphis nymphææ nomen sibi vendicasse creditur, quoniam loca amœna quæsa. Plurima autem inuenitur in Helide, Anygro amne, & in Bœotia Aliarto.

D^o Nymphaea altera. CAP. CXLIX.

Est & altera Nymphaea, cuius flos blepharæ dicitur, foliis antedictæ similis: at radice alba fissul & aspera, flore luteo, splendente, rosa

rosæ simili. Radix & semen, ad inhibenda
fœminarum profluuia efficaciter ex vino ni-
gro bibuntur. Nascitur autem in Thessalia,
iuxta Peneum amnem.

De Androsace. CAP. CL.

ANDROSACES in maritimis Syria na-
scitur: herba verò est alba, tenuibus cir-
ris, amara, sine foliis, folliculum habens in-
cacumine, quo semen continetur. Ea drachi-
mis duabus in vino pota, copiosam hydro-
pici urinam ciet. Quin & herbæ decoctum,
itèmq; semen largiùs ex vino potum, eun-
dèmq; præbet effectum. Vtiliter quoque poda-
gricis illinitur.

De Spleno. CAP. CLI.

ASPLENON aliqui scolopendrium, alij
splenium, alij hemionion, alij denique
pteryga vocant. Foliis est scolopendræ ani-
mali similibus, pluribus ab vna radice, spar-
sis in ambitum. Nascitur in petris parietibus
que confectis è calculis silicibusve, iis-
que opacis. Nec verò caulem, nec florem,
nec semen habet: folia autem siliculæ modo
in cisuris diuiduntur, subter flauescencia hir-
sutaque, supernè verò viridia. Vim hanc ha-
bet foliorum in aceto decoctum, vt per dies
xl. potum lienem absumat. Sed & foliis è
vino tritis lienem illini oportet. Stranguriæ
quoque, singultui, & regio morbo subuenit.

Aa. iiii.

atque calculos vesicæ comminuit. Cæterùm spem partus adimere creditur, tum per sese, tum etiam cum muli liene amuleti instar adalligatum. Verùm in eum vsum tradunt nocte quapiam illuni effodiendum.

De Hemionitide. CAP. CLII.

HEMIONITIN sunt qui splenium vocent. Folium emittit simile dracunculi, curuata in cornua lunæ modo sinuatum. Radices subiacent multæ, exque tenues: sed neque caulem, neque semen, neque florem profert. In saxosis hæc herba nascitur, astringente sapore prædita: & ex aceto pota, lienem quoque absumit.

De Anthyllide. CAP. CLIII.

ANTHYLLIS duùm est generum: quædam enim foliis est mollibus, alioqui lenticulæ simillimis, & ramulis palmi altitudine, rectis: radice tenui & parua. Nascitur in sabulosis, apricis, sublata gustanti. Altera est foliis ramusculisque chamapityi similis, hirsutior tamen, breuior & asperior: flore purpureo, & odoris admodum grauis: radice cichorij. Hæc drachmis quatuor bibita, vrinæ difficultate laborantibus & nephriticis plurimum prodest. Trita verò, vteri inflammationes emolliunt, cum rosaceo & lacte subdita, ac vulneribus quoque medentur. Quæ autem chamapityos similitudinem refert,

refert, præter alia etiam comitiales sanant,
cum aceto mulso pota.

De Anthemide. CAP. CLIIII.

ANTHEMIDEM alij leucanthe-
mon, alij eranthe-
mon, quoniam vere flo-
reat, alij chamæmelum, quoniam odorem
mali habeat, nonnulli melanthe-
mon, alij
chryfocomen, alij denique calliam vocant.
Huius genera tria flore tantum distantia:
rami dodrantes, fruticosi, alis multis con-
caui: foliola parua, tenuia, numerosa: rotun-
da item capitula, intus quidem auri colore
fulgentia, foris verò orbiculato ambitu flo-
ribus circumdata candidis, aut melinis, aut
purpureis, magnitudine foliorum ruta. Na-
scitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur
vere. Vim habent radices, flores & herba ip-
sa, excalfaciendi extenuandique: seu potu
seu infusione pellunt menstrua, partus, cal-
culos & vrinas. Propinantur & a luerfus in-
flationes & ilei tormenta. Sed & regium
morbum expurgant, atque hepaticis me-
dentur: decoctum quoque vesicæ fotibus ac-
commodatur. Ex omnibus autem hisce ge-
neribus ad calculos efficacissima est, quæ
florem purpureum habet, quæque omni ex
parte cæteris maior ampliorque est: hanc
proprie Eranthemum vocant. Ea verò cui
leucanthe-
mon nomen est, item quæ chry-

santhemōn dicitur, potentiūsrinām ciunt: ægilopiis quoque illitæ medentur, & com- manducatæ vlcerum eruptiones in ore san- nant. Nonnulli iis in farinam tritis cum o- leo vtuntur ad illitiones, idque ad febres pe- riodicas abigendas. Flores autem ac folia, singula inquam seorsim tusa & in pastillos digesta, recondi oportet: radix verò prius e- xiccanda est. Ac vbi vsus exigit, modò herbæ partes duæ dari debent, modò floris aut ra- dicis pars vna: aliàs contrà, floris partes duæ & herbæ pars vna, vicissim duplicato ponde- re alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

De Parthenio. CAP. CLV.

PARTHENIVM aliqui amaracum, alij leucanthemon vocant: foliis est corian- dri, tenuibus, floribus per ambitum albis, in medio verò melinis, odore subuiroso & sa- pore subamaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, æquè ac epithimum pitui- tam & bilem atram detrahit, suspiriosisque ac melancholicis prodest. At herba citra flo- rem, calculosis & anhelatoribus magna uti- litate propinatur. Ipsiū verò decoctum, ad insidendum valet in vuluarum duritiis & inflammationibus. Sed & ipsa cum flori- bus, erysipelatis & inflammationibus impo- nitur.

De

De Buphthalmo. CAP. CLVI.

BUPHTHALMVM (quidam cachlan vocant) teneros emittit cauliculos & quoddammodo tenues, folia fœniculi, flores melinos, maiores quàm anthemidis, oculorum similitudine: vnde & herba nomen traxit. In campestribus & circa oppida nascitur. Huius flores triti cum cerato, & edemata duritiâsque discutunt. Aiunt verò, post exitum à balneo epotam, regio morbo correptis ad tempus aliquod colorem gratiorem facere.

De Pœonia. CAP. CLVII.

PÆONIA siue glycyfide, quibusdam peritorobon dicitur: sunt qui Idæos dactylos radicem pœoniam vocent. Caulis ferè in duorum dodrantum altitudinem adolefcit, adnascente numerosa sobole comitatus: ac mari quidem folia sunt qualia iuglandis, fœminæ verò, in cisuris smyrnij modo diuisa. Summo caule fert vtraque siliquas quasdam, veluti Græcas nuces: quibus dehiscenibus grana multa rubentia, parua, acinis Punicorum similia inueniuntur, & inter hæc media quinque aut sex, nigra, purpurea. Radix maris, digitali ferè est crassitudine & palmi longitudine, gustu astringens, candida: fœminæ verò radicibus ceu glandes septem octo ve adherent, quales hastulæ regiaradicibus adnascuntur. Radix fœminis à

partu non purgatis exhibetur: ciet quoque menses, nucis Græcæ magnitudine pota: ventris etiam doloribus in vino bibita auxiliatur. Prodest & arquatis, iis que qui rennum aut vesicæ cruciatibus infestantur. Eadem decocta in vino potaque, aluum fistit. Seminis autem granula decem duodecimve rubentia in vino nigro & austero pota, sanguinolentum fluorem muliebrem sistunt: itomachicis que, qui erosiones ventriculi sentiunt, comesta opitulatur. Quin & à puerulis pota esitave, initia calculi eximunt. Quæ verò nigra sunt grana, suppresionibus nocturnis, quas ephialtas vocant, vulvæ que strangulationibus ac vteri doloribus, numero quindecim in aqua mulla aut vino pota, auxiliantur. Cæterum nascitur præonia in altissimis montibus eorumque verticibus.

De Lithospermo. CAP. CLVIII.

LITHOSPERMON, nonnulli ægonychon, alij exonychon, alij Heracleam vocant, propter seminis duritiam, à qua & lithospermi nomen accepit. Foliis est oleæ, longioribus tamen, latioribus atque mollioribus, & iis quidem quæ in imo à terra exiliunt humi iacentibus: ramulis retis, tenuibus, acuti iunci crassitudine, firmis, lignosis: in quorû cacumine bifida propagæ caulibus

cauliculatorum speciem exhibet, foliis longis: inter quæ semen lapidea duritie, rotundum, candicans, erui parui magnitudine. Nascitur in asperis & editis locis. Vim habet semen cum vino albo potum, calculos frangendi, urinæque pellendi.

De Phalaride. CAP. CLIX.

PHALARIS cauliculos emittit à tenuibus ac nullius vsus radicibus numerosos, bipalmes, geniculatos, culmis zeæ similes, graciliores tamen ac sapore dulces: folia itidem zeæ: semen verò milij magnitudine, candidum & oblongum. Herbarum tula succus ex aqua aut vino expressus, ad vesicæ cruciatus vtilissimè bibitur. Semen quoque cochlearis mensura ex aqua potum, ad eadem est efficax.

De Rubia. CAP. CLX.

RUBIA, Græcis Erythrodanum seu Ereuthodanum, aliquibus teuthrion vocatur: radix est rubra, tingendo idonea. Vna quidem syluestris est, satiuæ altera, vt in Thebana Galilææ & Rauennæ in Italia. Sed & in Caria inter oleas feritur, velut in aruis. Vtiliter autem colitur, quòd multo polleat quæstu, ex eaque amplissimus redditus percipiatur. Sunt ei caules quadranguli, longi, asperi, quales aparina: sed omni ex parte maiores atque robustiores, foliis in orbem per-

interualla, nempe circa singula genicula, stellæ modo decussatim radiatis: semine rotundo, inter initia viridi, mox rubro, ac postremò cum ematuruit nigro. Radix est tenuis, longa, rubra, ciendæ vrinæ vi prædita: qua de causa arquatis auxiliatur, pota cum aqua mulsa: itémque ischiadicis atque paralyticis. Crassam porrò copiosamque vrinam pellit, ac interdum etiam sanguinem: bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ redduntur differentiam contemplari. Contra serpentium morsus caulem cum foliis imponere prodest: Semen verò ex aceto mulso potum, lienem absumit. At subdita radix, partus, menses secundasque trahit. Albæ quoque vitiligini illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. CAP. CLXI.

LONCHITIS folia habet porrò perquam similia, latiora tamen & rubentia, plurima, ad radicem circumfracta, veluti in terram procumbentia. Habet & circa caulem pauca, in quo quidem flores ceu pileoli, hiantibus comicis personis figura similes, iisque nigri, sed è rictu albam veluti paruum linguam exerentes, quæ ad labrum inferius spectet: semen inuolucris clausum, triangulum & lanceæ cuspidi simile, vnde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogauit:
radix

radix dauci. Nascitur in asperis ac sitientibus. Radix ex vino pota, urinam ciet.

De Lonchitide altera. CAP. CLXII.

Lonchitis altera, quam alij asperam dicunt, folia profert scolopendrij, sed asperiora maioraque, ac multo magis diuisa. Vim porro habet vulnerariam, inflammationesque arcet. Lienem quoque pota ex aceto absumit.

De Althæa. CAP. CLXIII.

ALTHÆA, quam nonnulli Ibisum vocant, malvæ sylvestris species est, foliis uti cyclamini rotundis, lanuginosis: flore rosaceo: caule bicubitali: radice lenta glutinosaque, intus alba. Althææ verò nomen inditum illi est, à multiplici excellentique quam in medendo præstat utilitate. Decocta enim in aqua mulla aut vino, aut per se etiam tusa, efficaciter imponitur vulneribus, parotidibus, strumis, abscessibus, mammarum inflammationibus, sedis doloribus, contusis, flatuosis tumoribus ac neruorum distensionibus: siquidem discutit & maturat, aut rumpit, & ad cicatricem perducit. At cocta, ut dictum est, si cum adipe suillo aut anserino, terebinthinave subigatur, facit ad vulvæ inflammationes præclusionesque, subdita in pello. Sed & ipsius decoctum eundem obtinet effectum, relicta post partum in vtero

purgamenta præterea extrahens. Succurrit & radicis decoctæ succus ex vino potus urinæ difficultati, calculosorum sæuis acerbisque cruciatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis atque ruptis. Eadem dentium mulcet dolorem, cum aceto decoctæ, colluto inde ore. Semen autem seu viride, seu etiam siccum, vitiliginis in sole ex aceto perunctas emendat & exerit. Illud idem ex oxelæo perunctum, venenatorum animalium arceat iniurias. Vis quoque illi efficax contra dysenteriam, sanguinis per os reiectionem, aluique profluuium. Quin & bibitur in posca aut vino decoctum contra apum aliarumque omnium minutarum bestiolarum aculeatos ictus. Folia verò cum olei momento, moribus ipsis atque etiam igni ambustis imponuntur. Cæterùm ipsa radix aquam addensat atque coagulat, siquidem trita illi ammixta, simulque sub dio posita fuerit.

De Alcea. CAP. CLXIII.

ALCÆA & ipsa syluestrium maluarum generi assignatur: folia verò habet diuisa, verbenacæ proxima: caules tres aut quatuor, cortice cannabino vestitos: florem paruum, rosæ similem: radices albas, latas, quinque aut sex, ferè cubitales: quæ quidem cum vino aut aqua potæ, dysentericæ ruptisque medentur.

De

De Cannabi sativa. CAP. CLXV.

CANNABIS sativa, planta ad texendos funes validissimos mortalium generi perutilis, folia gerit fraxini, sed fœdi odoris, caules proceros, inanes, semen rotundum: quod cibo largiore genituram extinguit. Ex eo recente expressus succus, convenienter aurium doloribus instillatur.

De Cannabi sylvestri. CAP. CLXVI.

Sylvestris Cannabis virgulas profert quales althæa, sed nigriores, asperiores ac minores, cubiti altitudinem æquant: foliis sativæ, asperioribus tamen ac nigrioribus: floribus lychnidis, subrubris: semine & radice althææ. Vim habet decocta radix & imposita, inflammationes leniendi, œdemata discutiendi, & tophos articularum dissipandi. Sed & huius cortex torquendis funibus est accommodatus.

De Anagyri. CAP. CLXVII.

ANAGYRIS siue Anagyros, quem alij acopon vocant, frutex est arboris instar, foliis & virgis vitici assimilis, perquam grauis odore, flore brassicæ, semine in longis corniculis renibus figura simili, versicolore ac solido, quod vna maturescente durefcit. Huius folia recentia trita & imposita, œdemata reprimunt. Eadem [sicca] drachmæ pondere in passo, suspensiofis potui datur.

Bb. j.

itémque ad secundas, menses partúsque extrahendos:& contra capitis dolores, in vino. Difficulus etiam parientibus amuleti instar adalligantur: sed à partu statim auferri abiciúque oportet. Radicis autem succus discutiendis cõcoquendisq; adhibetur. Semen verò comestú, vomitiones vehemēter cõcit.

De Cæpea. CAP. CLXVIII.

CEPAEA portulacæ similis est, verùm nigriora habet folia, radicemque tenuem. Folia in vino pota, stranguria & vesicæ scabie laborantibus opitulatur. Maximè verò id præstant, si cum asparagi radicem, quem myacanthon vocant, decocto bibantur.

De Alismate. CAP. CLXIX.

ALISMA aliqui alceam, alij damasonium, alij acyron, alij denique lyron appellant. Folia ei plantaginis, sed angustiora, conuexaque in terram. Caulis tenuis, simplex, cubito altior, thyrsi specie, habens in cacumine capitula. Flores tenues, candidi, pallefcentes: radices vt veratri nigri, tenues, odoratæ, acres ac modicè pingues: aquosos amat tractus. Radix drachmæ vnus aut alterius pondere in vino pota, his conuenit qui leporem marinum deuorarunt: iisque qui à rana rubeta demorsi sunt, vt & iis qui opium hauserunt. Valet & contra tormina ac dysenteriam, per se aut cū pari modo feminis

minis dauci potui data. Sed & cōnuulsis & cōtra vuluæ vitia prodest. At herba ipsa sifit aluum, ac menses ciet, tumoresque imposita mitigat.

De Onobrychide. CAP. CLXX.

ONOBRYCHIS folia habet lentis, ferè longiora, caulem dodrantalem, florem puniceum, radicem exiguam. Nascitur in humentibus & incultis locis. Herba si trita illinatur, panos discutièdi vim habet. Cum vino autem pota, stranguriæ medetur, & inuncta ex oleo sudores mouet.

De Hyperico. CAP. CLXXI.

HYPERICVM alij androsæmon, alij corion appellant: sunt qui & chamæpityn, quoniam semen odore pineam refinam imitatur. Frutex est surculaceus, dodrantalis, rubescens, foliis ruta: flore verò luteo, viola albæ simili, qui quidem digitis tritus sanguineum succum remittit: qua ex causa etiam androsæmon appellatum est: calyculis subhirsutis, in rotundo oblongis, hordei magnitudine, in quibus semen nigrum & resinosi odoris. Gignitur locis cultis & asperis. Urinam cit, subditumque menses trahit: ex vino autem bibitum, tertianis quartanisque liberat. Medetur & semen ischiadicis; quadraginta diebus haustum. Sed & foliis cum semine impositis ambulata sanantur.

Bb. ij.

stolid

De Ascyro. CAP. CLXXII.

Ascyron siue Ascyroïdes, aliis androsæmon, etiam hyperici genus est, magnitudine distans: siquidem ramos habet maiores, ac fruticosus est: foliis interim tenuibus, puniceo colore rubentibus: flores luteos profert, & fructum hyperico similem ac resinosis odoris: cuius attritu digiti veluti cruentantur: qua de causa androsæmon (quasi humanum sanguinem dixeris) vocauere. Est & huius fructus ad ischiadicis efficax potus in hydromelitis heminis duabus. Nam biliosa recrementa plurima aluo detrahit. Sed dari frequētius oportet, donec sanitati restituti fuerint. Illinitur & ambustis efficaciter.

De Androsæmo. CAP. CLXXIII.

Androsæmon, quod alij Dionysiada, alij etiam ascyron appellant, ab hyperico & ascyro differt: frutex verò est ramalis gracilibus, surculosus, virgultis puniceo colore rubentibus, foliis triplo quadruplòve maioribus quàm sint rutæ folia, quæque trita vinoso succo manant. Habet autem alas in cacumine complures, vtrinque expansas pinnatasque: circa quas flosculi pusilli lutei, & in calyculis semen papaueris nigri, veluti punctis norulifve distinctum. Huius coma contrita, resinofum odorem reddit. Sed & sementritum drachmis duabus potum, excrementa

biliosa

biliofa trahit. Prodest verò maximè ifchia-
dicis: verùm à purgatione aquam in super
forbere oportet. Ceterùm illita herba, me-
detur ambustis, & sanguinem cohibet.

De Cors. CAP. CLXXIIII.

CORIS, quod aliqui etiam hypericum
appellant, frutex est folio ericæ, sed mi-
nore, pinguiore & rubente, dodrantalis, ori-
gratus, acris & odoratus. Huius semen po-
tum, vrinas mensèsq; ciet. Est & auxilio
ex vino potum à phalango demorsis, if-
chiadicis & opisthotonicis: itémque rigori-
bus, addito pipere. Sed & eo vtiliter opistho-
tonici cum oleo perunguntur. [Radix in vi-
no decocta potaque, resolutis egregiè opi-
tulari creditur: sed laborantem inter potan-
dum bene circumquaque operiri decet: si-
quidem corpore toto sudorem ciet, qua ex
re agilitas pristina recuperatur.]

De Chamaepity, seu abiga.

CAP. CLXXV.

CHAMAEPITYS, quam qui Pontum
incolant holocyrton, Athenienses Ion-
niam, EVboici fideritin vocant, herba est
quæ humi serpit, incurvæ similis, foliis sem-
peruiui minoris: at multò tenuioribus pin-
guioribusque & hirsutis, circa ramulos den-
sis, odore piceus: floribus tenuibus, luteis, vel
candidis: radice cichorii. Huius folia septem

Bb. iij.

diebus in vino pota, regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadem sanant. Dantur & hepaticis & vrinæ difficultate laborantibus, ac peculiari-ter nephriticis: torminosis etiam profunt. Utuntur & ea herba Heracleæ Ponticæ incolæ, velut antidoto contra acōnitum, decoctum ipsius propinantes. Porro ad antecedita quoque vitia cum polenta iure decocti subacta imponitur. Contrita verò cum ficibus & pilularum instar exhibita, aluum emollit. At excepta melle cum aris squama & resina, etiam purgat. Extrahit & quæ in vtero morantur, cum melle subdita in pessulo. Mammarum quoque duritias discutit, vulneraque glutinat. Herpetas denique illita cum melle cohibet.

De altera Chamæpitys. CAP. CLXXVI.

Est & altera Chamæpitys, ramis cubitalibus, in anchoræ speciem incuruatis, gracilibus: coma supradictæ, flore candido, ac semine nigro. Sed & hæc pinum redolet. Additur & tertia, quæ mascula nominatur. Est autem herbula læuis, foliolis tenuibus, albis, pilosis: caule scabro, candido: pusillis floribus luteis, ac minuto semine iuxta alas. Resipit & hæc pinū. Vtraque porro vim anteceditæ similē obtinet, at nō perinde efficacē.

Libri tertij finis.